

**Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σχέσεων -
Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου
Τμήμα Οικονομικών Επιστημών - Δημοκρίτειο
Πανεπιστήμιο Θράκης
Τμήμα Οικονομικών Επιστημών - Αριστοτέλειο
Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
Τμήμα Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων -
Πανεπιστήμιο Πειραιά**

**Διαπανεπιστημιακό Διατμηματικό Πρόγραμμα
Μεταπτυχιακών Σπουδών
«Τοπική και Περιφερειακή Ανάπτυξη και Αυτοδιοίκηση»**

**Δημοτικοί Παιδικοί Σταθμοί και Κοινωνική
Πολιτική των ΟΤΑ**

Τζίτζη Μαρία (Α.Μ 3033201705138)

Επιβλέπων: Σπυριδάκης Εμμανουήλ

Κόρινθος, Σεπτέμβριος 2018

**Department of Political Studies and International
Relations - University of Peloponnese
Department of Economics - Democritus University of
Thrace
Department of Economics - Aristotle University of
Thessaloniki
Department of Business Administration - University of
Piraeus**

**Master Program in «Local and Regional Government and
Development»**

« Local and Regional Development and Administration »

TZITZI MARIA (A.M 3033201705138)

Corinth, Greece, September 2018

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΛΩΣΗ

Δηλώνω ρητά και ανεπιφύλακτα ότι η διπλωματική εργασία που σας καταθέτω αποτελεί προϊόν δικής μου πνευματικής προσπάθειας, δεν παραβιάζει τα δικαιώματα τρίτων μερών και ακολουθεί τα διεθνώς αναγνωρισμένα πρότυπα επιστημονικής συγγραφής, τηρώντας πιστά την ακαδημαϊκή δεοντολογία.

Οι απόψεις που εκφράζονται αποτελούν αποκλειστικά ευθύνη του/ης συγγραφέα/ως και ο/η επιβλέπων/ουσα, οι εξεταστές, το Τμήμα και το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου δεν υιοθετούν κατ' ανάγκη τις εκφραζόμενες απόψεις ούτε φέρουν οποιαδήποτε ευθύνη για τυχόν λάθη και παραλείψεις.

Τζίτζη Μαρία

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Στα πλαίσια ολοκλήρωσης της παρούσας Διπλωματικής Εργασίας, θα ήθελα να εκφράσω τις ευχαριστίες μου στον υπεύθυνο καθηγητή κο Σπυριδάκη Εμμανουήλ για την επίβλεψη, καθώς και για την βοήθεια του. Επίσης, θα ήθελα να ευχαριστήσω ιδιαίτερα τον κο Σήφη Πλυμάκη για τις οδηγίες και τις κατευθύνσεις που μου έδωσε καθ' όλη τη διάρκεια εκπόνησης της εργασίας μου. Χάρη στη βοήθεια του μπόρεσα να αποτυπώσω στο χαρτί παρατηρήσεις, σκέψεις, πληροφορίες και γνώμες άλλων σημαντικές για την ολόπλευρη προσέγγιση της μελέτης μου. Τέλος, ευχαριστώ όλους τους καθηγητές του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών για την Τοπική Αυτοδιοίκηση «Τοπική και Περιφερειακή Ανάπτυξη και Αυτοδιοίκηση», για τις γνώσεις που μου παρείχαν και για την διεύρυνση των πνευματικών μου οριζόντων. Ακόμη, αισθάνομαι την ανάγκη να ευχαριστήσω θερμά όλους όσους με βοήθησαν στην έρευνα στον εργασιακό μου χώρο, ιδιαίτερα την Μαίρη και την Αρετή, τους εργαζόμενους στους παιδικούς σταθμούς στο Δήμο Κερατσινίου-Δραπετσώνας, αλλά και τους γονείς των μαθητών των παιδικών σταθμών, για την συμμετοχή τους στην έρευνα και για την εξαγωγή πολύτιμων συμπερασμάτων σχετικά με τη λειτουργία των Δημοτικών Παιδικών Σταθμών.

Δημοτικοί Παιδικοί Σταθμοί και Κοινωνική Πολιτική των ΟΤΑ

Σημαντικοί Όροι: Κοινωνική Πολιτική, Δημοτικοί Παιδικοί Σταθμοί, Αξιολόγηση, Δήμος Κερατσινίου-Δραπετσώνας, Προτάσεις

Περίληψη

Η παρούσα Διπλωματική Εργασία εξετάζει το θέμα «Δημοτικοί Παιδικοί Σταθμοί και Κοινωνική Πολιτική των ΟΤΑ». Ειδικότερα, η εργασία επιδιώκει να παρουσιάσει την υφιστάμενη κατάσταση που αφορά την κοινωνική πολιτική των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ), καθώς και να αναλύσει το πλαίσιο λειτουργίας των Δημοτικών Παιδικών Σταθμών. Ακόμη στην εργασία αποτυπώνεται η ευρωπαϊκή εμπειρία αναφορικά με την άσκηση της κοινωνικής πολιτικής μέσω της λειτουργίας των παιδικών σταθμών.

Στη συνέχεια, επιχειρείται εμπειρική διερεύνηση της άσκησης κοινωνικής πολιτικής από τους Δημοτικούς Παιδικούς Σταθμούς του Δήμου Κερατσινίου-Δραπετσώνας. Αρχικά, παρουσιάζεται η υφιστάμενη κατάσταση των Δημοτικών Παιδικών Σταθμών, ενώ στη συνέχεια γίνεται αξιολόγηση της κατάστασης αυτής, μέσω της χρήσης στατιστικής ανάλυσης από δεδομένα που αντλήθηκαν από τους εργαζόμενους των Δημοτικών Παιδικών Σταθμών του Δήμου Κερατσινίου Δραπετσώνας, καθώς και από δεδομένα που προέρχεται από γονείς, των οποίων τα παιδιά φοιτούν στις δομές αυτές του Δήμου. Επίσης, αξιοποιείται υλικό από συνεντεύξεις με το προσωπικό των Δημοτικών Παιδικών Σταθμών του Δήμου Κερατσινίου-Δραπετσώνας.

Municipal Nursery Stations and Social Policy of Local Authorities

Keywords: *Social Policy, Municipal Nursery Schools, Evaluation, Municipality of Keratsini- Drapetsona, Suggestions*

Abstract

This Diploma Thesis examines the issue of "Municipal Nursery Stations and Social Policy of Local Authorities". In particular, the thesis seeks to present the current situation regarding the social policy of Local Authorities (TDAs), as well as to analyze the context of the operation of the Municipal Kindergartens. Even in the work, European experience regarding the exercise of social policy through the operation of kindergartens is reflected.

An empirical exploration of the social policy exercise is then undertaken by the Municipal Kindergartens of the Municipality of Keratsini- Drapetsona. Initially, the current situation of the Municipal Kindergartens is presented, and then the situation is evaluated, through the use of statistical analysis from data collected by the employees of the Municipal Kindergartens of the Municipality of Keratsini - Drapetsona, as well as from data from parents, whose children are attending these structures of the Municipality. Also, material from interviews with the staff of the Municipal Children's Centers of the Municipality of Keratsini - Drapetsona is being utilized.

Περιεχόμενα

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ	iv
Περίληψη.....	v
Abstract	5
Κατάλογος Πινάκων.....	viii
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	1
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Η ευρωπαϊκή εμπειρία.....	3
1.1 Το ευρωπαϊκό θεσμικό πλαίσιο για την άσκηση της κοινωνικής πολιτικής	3
1.2 Το ευρωπαϊκό θεσμικό πλαίσιο για την λειτουργία των παιδικών σταθμών	4
1.3 Καλές πρακτικές λειτουργίας της προσχολικής εκπαίδευσης.....	5
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: Η κοινωνική πολιτική των ΟΤΑ	7
2.1 Κοινωνική πολιτική.....	7
2.2 Άσκηση κοινωνικής πολιτικής στην Ελλάδα	7
2.3 Κοινωνική πολιτική και τοπική αυτοδιοίκηση στην Ελλάδα.....	9
2.4 Οι δομές κοινωνικής πολιτικής των ΟΤΑ	10
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Δημοτικοί παιδικοί σταθμοί.....	12
3.1 Τι είναι παιδικός σταθμός.....	12
3.2 Ιστορική αναδρομή παιδικών σταθμών.....	13
3.3 Διοικητική δομή ενός παιδικού σταθμού	15
3.4 Οργάνωση και λειτουργία δημοτικού παιδικού σταθμού.....	17
3.5 Ανασχεδιασμός οργανωτική δομής.....	19
3.6 Το θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας των παιδικών σταθμών.....	22
3.7 Αξιολόγηση υφιστάμενης κατάστασης στην Ελλάδα	23
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: Μελέτη περίπτωσης – Οι Δημοτικοί Παιδικοί Σταθμοί Κερατσινίου-Δραπετσώνας.....	27
4.1 Ο Δήμος Κερατσινίου-Δραπετσώνας – Κοινωνικές δομές.....	27
4.1.1 Ο Δήμος Κερατσινίου-Δραπετσώνας	27
4.1.2 Οι κοινωνικές δομές του Δήμου Κερατσινίου-Δραπετσώνας	30
4.2 Υφιστάμενη κατάσταση Δημοτικών Παιδικών Σταθμών Δήμου Κερατσινίου-Δραπετσώνας.....	31
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: Εμπειρική διερεύνηση στους Παιδικούς Σταθμούς του Δήμου Κερατσινίου-Δραπετσώνας.....	33

5.1	Ερωτηματολόγιο που απευθύνεται σε εργαζόμενους των Δημοτικών Παιδικών Σταθμών του Δήμου Κερατσινίου-Δραπετσώνας	33
5.2	Ερωτηματολόγιο που απευθύνεται στους γονείς των παιδιών που φοιτούν στους Δημοτικού Παιδικούς Σταθμούς του Δήμου Κερατσινίου-Δραπετσώνας	38
5.3	Συνεντεύξεις με εργαζομένους στους Δημοτικούς Παιδικούς Σταθμούς του Δήμου Κερατσινίου-Δραπετσώνας	44
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: Αξιολόγηση & ανασχεδιασμός διοικητικής λειτουργίας Παιδικών Σταθμών		51
6.1	Αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης Δημοτικών Παιδικών Σταθμών Δήμου Κερατσινίου-Δραπετσώνας	51
6.2	Ανασχεδιασμός διοικητικής λειτουργίας Παιδικών Σταθμών – Προτάσεις	53
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....		56
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....		58
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ.....		62
Παράρτημα 1- Ερωτηματολόγιο 1 (Εργαζόμενοι Δημοτικών Παιδικών Σταθμών)		62
Παράρτημα 2 - Ερωτηματολόγιο 2 (Γονείς των οποίων τα παιδιά φοιτούν στους Δημοτικούς παιδικούς Σταθμούς)		66
Παράρτημα 3 - Ερωτηματολόγιο Συνεντεύξεων προς τους εργαζόμενους των Δημοτικών Παιδικών Σταθμών		70

Κατάλογος Πινάκων

Πίνακας 1: Αριθμός ωφελουμένων ανά κατηγορία απασχόλησης.....	24
Πίνακας 2: Αριθμός ωφελούμενων ανά εισοδηματική κατηγορία.....	25
Πίνακας 3: Αξιολόγηση ωφελουμένων Πρώιμης Παιδικής Φροντίδας	26
Πίνακας 4: Μορφωτικό επίπεδο μόνιμου πληθυσμού Δήμου Κερατσινίου-Δραπετσώνας	28
Πίνακας 5: Αριθμός επιδοματούχων πρόνοιας Δήμου Κερατσινίου-Δραπετσώνας.....	29
Πίνακας 6: Βρεφικοί και Παιδικοί Σταθμοί	31
Πίνακας 7: Φύλο εργαζομένων	33
Πίνακας 8: Ηλικία εργαζομένων	34
Πίνακας 9: Μορφωτικό επίπεδο εργαζομένων.....	34
Πίνακας 10: Έτη εργασίας	34
Πίνακας 11: Σχέση εργασίας.....	35
Πίνακας 12: Σημαντικότερα προβλήματα	36
Πίνακας 13: Φύλο ερωτηθέντων (γονέων).....	39
Πίνακας 14: Ηλικία ερωτηθέντων (γονέων).....	39
Πίνακας 15: Μορφωτικό επίπεδο γονέων	39
Πίνακας 16: Ποσοστό γονέων που εργάζονται	39
Πίνακας 17: Είδος εργασίας γονέων	40
Πίνακας 18: Έτη εργασίας γονέων.....	40
Πίνακας 19: Ικανοποίηση από το προσωπικό που εργάζεται στους παιδικούς σταθμούς	42
Πίνακας 20: Σημαντικότερα προβλήματα	43

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παρούσα Διπλωματική Εργασία εξετάζει το θέμα «Δημοτικοί Παιδικόι Σταθμοί και κοινωνική πολιτική των ΟΤΑ», ενώ εξειδικεύεται στην μελέτη περίπτωσης των Δημοτικών Παιδικών Σταθμών του Δήμου Κερατσινίου-Δραπετσώνας. Τα ερευνητικά ερωτήματα που τίθενται στην εργασία είναι τα ακόλουθα:

- Κριτική αξιολόγηση της άσκησης κοινωνικής πολιτικής από τους ΟΤΑ, δίνοντας έμφαση στη λειτουργία των Δημοτικών Παιδικών Σταθμών.
- Αξιολόγηση της λειτουργίας (προβλήματα, θετικά στοιχεία, ευκαιρίες) των Δημοτικών Παιδικών Σταθμών του Δήμου Κερατσινίου-Δραπετσώνας.
- Αξιολόγηση της δυνατότητας ενσωμάτωσης καλών πρακτικών από την Ευρωπαϊκή Ένωση, έτσι ώστε να υπάρξει βελτίωση της λειτουργίας των Δημοτικών Παιδικών Σταθμών του Δήμου Κερατσινίου-Δραπετσώνας.
- Υποβολή προτάσεων που θα αποσκοπούν στην βελτίωση της λειτουργίας των Δημοτικών Παιδικών Σταθμών, στην δημιουργία συμπράξεων με άλλες κοινωνικές δομές, καθώς και στην βελτίωση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών.

Η Διπλωματική Εργασία διαρθρώνεται σε έξι κεφάλαια. Ειδικότερα, στο πρώτο κεφάλαιο παρουσιάζεται η ευρωπαϊκή εμπειρία από τους παιδικούς σταθμούς και την πολιτική των ΟΤΑ, ενώ αποτυπώνεται και το θεσμικό πλαίσιο που ρυθμίζει την κοινωνική πολιτική και την λειτουργία των παιδικών σταθμών. Στο δεύτερο κεφάλαιο, εξετάζεται η κοινωνική πολιτική στην Ελλάδα και το πως αυτή ασκείται από την τοπική αυτοδιοίκηση, ενώ περιγράφονται και οι αντίστοιχες δομές άσκησης κοινωνικής πολιτικής από τους ΟΤΑ.

Το τρίτο κεφάλαιο επικεντρώνεται στους Δημοτικούς Παιδικούς Σταθμούς, όπου αρχικά οριοθετείται η έννοια τους, ενώ στη συνέχεια γίνεται ιστορική αναδρομή των παιδικών σταθμών. Ακολούθως, παρουσιάζεται η διοικητική δομή ενός παιδικού σταθμού, καθώς και η οργάνωση και λειτουργία ενός δημοτικού παιδικού σταθμού. Τέλος, αναλύεται το θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας των παιδικών σταθμών στην

Ελλάδα, ενώ περιγράφεται η υφιστάμενη κατάσταση σχετικά με την λειτουργία των Δημοτικών Παιδικών Σταθμών στη χώρα.

Το τέταρτο κεφάλαιο εξετάζει την λειτουργία των Δημοτικών Παιδικών Σταθμών, στον Δήμο Κερατσινίου-Δραπετσώνας, όπου αρχικά παρουσιάζονται βασικές πληροφορίες σχετικά με τον Δήμο, ενώ στη συνέχεια αναλύονται οι κοινωνικές δομές του Δήμου. Ακολούθως, παρουσιάζεται η υφιστάμενη κατάσταση των Δημοτικών Παιδικών Σταθμών του Δήμου Κερατσινίου-Δραπετσώνας με βάση τα πιο πρόσφατα αποτέλεσμα μελέτης από το 2014 και πρόσφατες πληροφορίες από την σχετική υπηρεσία του Δήμου.

Στο πέμπτο κεφάλαιο της εργασίας, επιχειρείται μια εμπειρική διερεύνηση στους Παιδικούς Σταθμούς του Δήμου Κερατσινίου, μέσω ερωτηματολογίου που απευθύνεται στους εργαζομένους των Παιδικών Σταθμών, αλλά και στους γονείς των οποίων τα παιδιά φοιτούν σε αυτούς. Τέλος, παρουσιάζονται τα αποτελέσματα συνεντεύξεων που διεξήχθησαν στους υπαλλήλους των Δημοτικών Παιδικών Σταθμών. Στο έκτο κεφάλαιο αξιολογείται η υφιστάμενη κατάσταση των Δημοτικών Παιδικών Σταθμών του Δήμου Κερατσινίου Δραπετσώνας, με βάση τα αποτελέσματα των ερευνών που προηγήθηκαν, ενώ γίνονται ορισμένες προτάσεις, έτσι ώστε να επιτευχθεί ανασχεδιασμός της διοικητικής λειτουργίας των Δημοτικών Παιδικών Σταθμών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Η ευρωπαϊκή εμπειρία

1.1 Το ευρωπαϊκό θεσμικό πλαίσιο για την άσκηση της κοινωνικής πολιτικής

Ο ρόλος που καλείται να διαδραματίσει η τοπική και περιφερειακή αυτοδιοίκηση είναι ιδιαίτερα σημαντικός προκειμένου να καταφέρει η Ευρωπαϊκή Ένωση να πετύχει τους στόχους που αφορούν την κοινωνική πολιτική (Σακελλαρόπουλος , 2011). Λαμβάνοντας υπόψη τον ορισμό που δίνει το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κοινωνικής Προστασίας (2014), η κοινωνική πολιτική περιλαμβάνει το σύνολο των παροχών, είτε αυτές είναι σε χρήμα, είτε σε είδος και οι οποίες προέρχονται από προγράμματα κοινωνικής προστασίας με στόχο την κάλυψη των αναγκών και κινδύνων ορισμένων κοινωνικών ομάδων και καταστάσεων (European System of Integrated Social Protection Statistics, 2014).

Θα πρέπει να επισημάνουμε ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση συνιστά ως προς το θεσμικό επίπεδο τον πιο οργανωμένο και πλήρη μηχανισμό παρέμβασης και άσκησης της κοινωνικής πολιτικής, καθώς αφενός σχεδιάζει τα προγράμματα κοινωνικής πολιτικής, αφετέρου δε, δαπανά τους αναγκαίους πόρους για την υλοποίησή τους, έτσι ώστε να εκπληρωθούν οι στόχοι που έχουν τεθεί (Ινστιτούτο Τοπικής Αυτοδιοίκησης , 2006). Η Ευρωπαϊκή Ένωση στα πλαίσια των στόχων του έχει θέσει έως και το 2020, επιδιώκει να αυξηθεί η απασχόληση του πληθυσμού ηλικίας 20 έως και 64 ετών, φθάνοντας πλέον το 75%, ενώ η επένδυση στην Έρευνα και Καινοτομία να φθάσει το 3% του ΑΕΠ της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Επίσης, ως στόχος έχει τεθεί η μείωση της σχολικής διαρροής καθώς και η κατοχή πτυχίου τριτοβάθμιας εκπαίδευσης σε ποσοστό που φθάνει περίπου το 40% των νέων. Τέλος, ένας ακόμη στόχος είναι η μείωση κατά είκοσι εκατομμύρια του πληθυσμού των ατόμων που βρίσκονται σε καθεστώς φτώχειας (Σακελλαρόπουλος , 2011).

1.2 Το ευρωπαϊκό θεσμικό πλαίσιο για την λειτουργία των παιδικών σταθμών

Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, οι οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης παρουσιάζουν διαφορετικές πολιτικές προσαρμογής της κοινωνικής πολιτικής και των δομών παιδικής προστασίας από χώρα σε χώρα. Στην πλειοψηφία των χωρών της Ε.Ε. η ζήτηση για λειτουργία δομών παιδικής προστασίας αφορά παιδιά ηλικίας μικρότερα των τριών ετών (Janta , 2011).

Ορισμένες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης παρέχουν κίνητρα στους γονείς, έτσι ώστε να παρέχουν οι ίδιοι φροντίδα στα παιδιά τους για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα, ενώ σε άλλες χώρες, ενισχύονται οι επενδύσεις στην ανάπτυξη υπηρεσιών προστασίας της προσχολικής ηλικίας (Moss , 2007). Επιπλέον, σημαντικές διαφορές παρουσιάζονται ως προς τις άδειες που δίνονται προς τους νέους γονείς. Για παράδειγμα, στην Ελλάδα, η άδεια μητρότητας περιλαμβάνει βασική άδεια που διαρκεί εννέα εβδομάδες μετά τη γέννηση, καθώς και ειδική άδεια 26 εβδομάδες που χορηγείται σε ασφαλισμένες μητέρες, ενώ οι δημόσιοι υπάλληλοι δικαιούνται συνολικά 36 εβδομάδες άδεια. Στη Φιλανδία δίνεται επίδομα κατ' οίκον ανατροφής τέκνου και καταβάλλεται ως κατ' αποκοπή ποσό (EACEA/Eurydice , 2009).

Παρόλο που οι περισσότερες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δεσμεύτηκαν να παρέχουν μια θέση στις δομές προσχολικής αγωγής για τα όλα τα παιδιά, τουλάχιστον για το τελευταίο προσχολικό έτος, επτά χώρες και συγκεκριμένα η Κροατία, η Ιταλία, η Λιθουανία, η Ρουμανία, η Σλοβακία δεν εξέφρασαν το ίδιο ενδιαφέρον. Θα πρέπει να επισημάνουμε ότι, μόνο σε έξι ευρωπαϊκές χώρες και ειδικότερα στην Δανία, την Εσθονία, την Σλοβενία, τη Φιλανδία και την Νορβηγία, υπάρχει εγγύηση αναφορικά με το δικαίωμα πρόσβασης του κάθε παιδιού στην προσχολική εκπαίδευση, αμέσως μετά την λήξη της γονικής άδειας. Συνήθως, οι γονείς χρηματοδοτούν την προσχολική αγωγή , έως ότου ξεκινήσει η προσχολική εκπαίδευση, με τα τέλη αυτά τις περισσότερες φορές να είναι χαμηλά (European Commision , 2014)

1.3 Καλές πρακτικές λειτουργίας της προσχολικής εκπαίδευσης

Η περίπτωση της Φιλανδίας

Στην Φιλανδία η προσχολική εκπαίδευση των παιδιών επιδοτείται από δημόσιους πόρους, αμέσως μετά την λήξη της γονικής άδειας, ενώ η πλειοψηφία των παιδιών ηλικίας 0-7 ετών παρακολουθούν προγράμματα προσχολικής αγωγής στα κέντρα ημερήσιας φροντίδας. Ιδίως την τελευταία χρονιά πριν την υποχρεωτική εκπαίδευση, σχεδόν όλα τα παιδιά συμμετέχουν στην προσχολική εκπαίδευση, είτε μέσω των ημερήσιων κέντρων φροντίδας, είτε μέσω των σχολείων παροχής βασικής εκπαίδευσης. Επιπλέον, πολλές τοπικές αρχές παρέχουν προσχολική εκπαίδευση, μέσω των κέντρων παιδικής μέριμνας, ενώ σημαντική είναι και η συνεισφορά της εκκλησίας και των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων στην προσχολική εκπαίδευση. Αναφορικά, με την χρηματοδότηση της προσχολικής αγωγής στη Φιλανδία, ένα ποσοστό της τάξεως του 16% των παιδιών δεν πληρώνει τέλη, ενώ η παροχή ενός δωρεάν γεύματος αφορά το σύνολο των παιδιών (European Commission , 2014).

Η περίπτωση του Ηνωμένου Βασιλείου-Αγγλία

Στο Ηνωμένο Βασίλειο, από όταν γεννιούνται τα παιδιά, έως και την ηλικία των πέντε που ξεκινά η υποχρεωτική εκπαίδευση, τα παιδιά έχουν τη δυνατότητα να ενταχθούν είτε σε βρεφονηπιακούς σταθμούς, είτε σε κέντρα φροντίδας παιδιών. Από την ηλικία των τριών ετών και έπειτα έχουν τη δυνατότητα 15 ωρών την εβδομάδα δωρεάν προσχολικής αγωγής, με το δικαίωμα αυτό να μπορεί να αξιοποιηθεί σε οποιαδήποτε από τις δομές είναι συμβεβλημένη. Επιπλέον, η δωρεάν παροχή προσφέρεται και σε μειονεκτούσες οικογένειες σε άτομα ηλικίας από 2 ετών και έπειτα, ενώ πέρα από τους βρεφονηπιακούς σταθμούς υπάρχουν και άλλες αντίστοιχες δομές όπως είναι οι ομάδες μητέρων και παιδιών. Από τον Σεπτέμβριο του 2013, παρέχονται σε παιδιά άνω των 2 ετών που ανήκουν σε μειονεκτικές ομάδες του πληθυσμού 130.000 γεύματα σε ημερήσια βάση (European Commission , 2014)

Η περίπτωση της Κύπρου

Στην Κύπρο τα παιδιά που βρίσκονται στην ηλικία 0-4 ετών, έχουν τη δυνατότητα να παρακολουθούν για 8 μήνες το χρόνο προγράμματα προσχολικής εκπαίδευσης, είτε σε βρεφονηπιακούς σταθμούς, είτε να τους παρέχεται κατ' οίκον φροντίδα. Οι βρεφονηπιακοί σταθμοί λειτουργούν υπό την δικαιοδοσία του Υπουργείου Υγείας και συγκεκριμένα υπό το καθεστώς της κοινωνικής ασφάλισης. Θα πρέπει να επισημάνουμε ότι το 81% των παιδιών εγγράφονται σε ιδιωτικούς παιδικούς σταθμούς, ενώ το 17,2% των παιδιών εγγράφεται σε ιδιωτικούς βρεφονηπιακούς σταθμούς, οι οποίοι επιδοτούνται από το κράτος, ενώ 1,9% των παιδιών είναι εγγεγραμμένο σε δημόσιους βρεφονηπιακούς σταθμούς (European Commission , 2014).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: Η κοινωνική πολιτική των ΟΤΑ

2.1 Κοινωνική πολιτική

Στο πέρασμα των χρόνων εντός της ευρωπαϊκής ηπείρου, η κοινωνική πολιτική φάνηκε να είχε διάφορες εκφάνσεις. Αρχικά, περιορίστηκε σε ατομικές πρωτοβουλίες που επικεντρώνονταν στις ελεημοσύνες, στην διακονία ή στις τυχόν αγαθοεργίες (Fritz , 2002). Μετέπειτα, κατά τα βυζαντινά χρόνια, η κοινωνική πολιτική συνδέθηκε με τις εθελοντικές δράσεις, καθώς και με την στήριξη της ορθόδοξης εκκλησίας, έτσι ώστε να μπορέσει να δημιουργηθεί κατά κάποιο τρόπο κάποιο δίκτυ ασφαλείας για τις ασθενέστερες οικονομικά ομάδες (Στασινοπούλου , 2006). Στα τέλη του 19^{ου} αιώνα, πραγματοποιήθηκε μια σειρά από μεταρρυθμίσεις που αφορούσαν τον τομέα της κοινωνικής προστασίας και έτσι μέσα από τις μεταρρυθμίσεις αυτές, διαμορφώθηκε το κράτος πρόνοιας που έλαβε και την σημερινή του μορφή (Esping-Andersen , 2006). Στόχος του κράτους πρόνοιας αποτέλεσε η εξάλειψη της φτώχειας, της άγνοιας, της αθλιότητας, της ασθένειας και της ανεργίας (Κουκουφιλίππου , et al., 2016).

Με την έννοια της κοινωνικής πολιτικής μπορεί να νοηθεί, «το σύνολο των μορφών και των μεθόδων της κοινωνικής δράσης που γίνεται μέσω της λήψης είτε προληπτικών, είτε διαρθρωτικών μέτρων που έχουν ως στόχο να μετριαστούν οι ανισότητες και να προαχθεί η ευημερία εντός της κοινωνίας» (Υφαντόπουλος , et al., 2009).

2.2 Άσκηση κοινωνικής πολιτικής στην Ελλάδα

Θα πρέπει να επισημάνουμε ότι στην Ελλάδα, όπως και σε άλλα κράτη στην ευρύτερη περιοχή της Μεσογείου, η κοινωνική πολιτική χαρακτηρίζεται πολλές φορές ως κατακερματισμένη, ενώ το κοινωνικό κράτος ως υπολειμματικό, κορπορατιστικό κτλ. Χαρακτηριστικό της κοινωνικής πολιτικής είναι ότι αποτελεί ουσιαστικά μια σύνθεση από διάφορες μεταρρυθμιστικές απόπειρες που έχουν γίνει κατά καιρούς (Ματσαγγάνης , 2004).

Μετά το 1990, μέσω της αύξησης των δικαιούχων κοινωνικών παροχών, ουσιαστικά μπορούμε να πούμε ότι δημιουργήθηκε ένας μηχανισμός διανομής, χωρίς όμως να κάνει αναδιανομή, καθώς την αύξηση των δικαιούχων και των δαπανών, δεν ακολούθησε η αντίστοιχη αύξηση των εσόδων. Επιπροσθέτως, παρά τις μεγάλες δαπάνες που προβλέπονται από το κράτος για τις συντάξεις, παρουσιάζονται υψηλά ποσοστά φτώχειας για τους ηλικιωμένους (Ματσαγγάνης , 1999).

Σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης, η οικονομική κρίση και ύφεση, καθώς επίσης και τα υψηλά ποσοστά ανεργίας, σε συνδυασμό με παράγοντες όπως είναι η γήρανση του πληθυσμού και ο περιορισμός των παροχών από την πλευρά του κράτους, είχαν ως αποτέλεσμα να συρρικνωθούν οι επιδόσεις του κράτους πρόνοιας, καθώς και η ποιότητα των υπηρεσιών, αλλά και ευρύτερα η κοινωνική του αποτελεσματικότητα (Ρομπόλης , 2013).

Στην περίοδο που διαβίει η Ευρώπη, αλλά κυρίως η Ελλάδα, οι πολιτικές λιτότητας που ακολούθησαν την μακροχρόνια ύφεση και την δημοσιονομική προσαρμογή, έχουν θέσει υπό δοκιμασία, τις αντοχές της κοινωνικής πολιτικής. Από τη μία, διαπιστώνεται ότι οι κοινωνικές ανάγκες αυξάνονται, ενώ από την άλλη, οι διαθέσιμοι πόροι για την άσκηση της κοινωνικής πολιτικής περιορίζονται διαρκώς. (Σκαμνάκης & Χάρδας, 2017).

Ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο καλείται να διαδραματίσει, ιδίως για την κάλυψη των βραχυπρόθεσμων αναγκών της κοινωνικής πολιτικής το λεγόμενο «άτυπο κοινωνικό κράτος», το οποίο επικεντρώνεται στην προστασία των νέων, των γυναικών, καθώς επίσης και σε άτομα που είναι μεγάλης ηλικίας (Λυμπεράκη & Τήνιος , 2010). Στις δραστηριότητες του άτυπου κράτους περιλαμβάνεται η φροντίδα παιδιών και ηλικιωμένων, οι μακροχρόνιοι άνεργοι, τα άτομα που χρήζουν κοινωνικής ένταξης. Θα πρέπει να τονίσουμε ότι προστασία κυρίως απαιτείται, τόσο στην είσοδο στην αγορά εργασίας, όσο και στην έξοδο από αυτή (Μητράκος & Τσακλόγλου , 2011).

2.3 Κοινωνική πολιτική και τοπική αυτοδιοίκηση στην Ελλάδα

Η κοινωνική πολιτική σε επίπεδο τοπικής αυτοδιοίκησης, μπορούμε να πούμε ότι έρχεται αντιμέτωπη με δομικές αδυναμίες και στρεβλώσεις, οι οποίες εδράζονται αφενός, στην έλλειψη συγκεκριμένων στρατηγικών που να αποσκοπούν στην προστασία ατόμων που βρίσκονται σε κατάσταση ανάγκης και κοινωνικού αποκλεισμού, αφετέρου δε, στην έλλειψη οργανωμένων δράσεων που να αφορούν την εργασιακή και την κοινωνική ένταξη των ευπαθών ομάδων του πληθυσμού (Κοντιάδης & Απιστούλας, 2006).

Ο ρόλος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης παρόλο που ενισχύει την άσκηση της κοινωνικής πολιτικής, δεν φαίνεται να επηρεάζει καθοριστικά κεντρικά ζητήματα της κοινωνικής πολιτικής. Ουσιαστικά, ο ρόλος που καλείται να διαδραματίσει η Τοπική Αυτοδιοίκηση διαρθρώνεται σε δύο πυλώνες, όπου στον πρώτο εφαρμόζει πολιτικές που έχουν σχεδιαστεί σε κεντρικό επίπεδο και η αυτοδιοίκηση αναλαμβάνει να τις διανέμει στους τοπικούς δικαιούχους με βάση ενιαία κριτήρια και δικαιώματα τα οποία ισχύουν στο σύνολο της χώρας. Ωστόσο, θα μπορούσαμε να πούμε ότι η εμπλοκή της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στο επίπεδο αυτό είναι περισσότερο διαχειριστική- διεκπεραιωτική παρά ουσιαστική, ενώ δεν φαίνεται να έχει και επίπεδα παρέμβασης και χάραξης διαφορετικής πολιτικής (Barnekow , et al., 2013).

Ο δεύτερος πυλώνας αφορά παρεμβάσεις στις οποίες εμπλέκεται η αυτοδιοίκηση ως μέρος ενός ευρύτερου συστήματος κοινωνικής προστασίας το οποίο αναπτύσσεται σε τοπικό επίπεδο. Στις περιπτώσεις αυτές οι παρεμβάσεις της Τοπικής Αυτοδιοίκησης διαφέρουν από περιοχή σε περιοχή, προσαρμοζόμενες στις τοπικές ανάγκες και ιδιαιτερότητες της κάθε περιοχής (Magoulios & Pretsios , 2015). Στις παρεμβάσεις αυτές μπορεί να περιλαμβάνονται δράσεις που αφορούν την εργασία και την αντιμετώπιση της φτώχειας κυρίως μέσω επιδοματικών πολιτικών. Κύριο χαρακτηριστικό των δράσεων αυτών είναι η ανάπτυξη πολιτικών ενεργητικής κοινωνικής πολιτικής, ενώ πολλές δράσεις από αυτές υλοποιούνται από ευρύτερα συνεργατικά σχήματα, δηλαδή μαζί με άλλους φορείς είτε αμιγώς κρατικούς, είτε ΜΚΟ κτλ. (Milio, 2014).

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση αντιμετωπίζει σημαντικά προβλήματα οργανωτικής, διοικητικής και χρηματοοικονομικής φύσεως, τα οποία θέτουν σε κίνδυνο το

σύστημα κοινωνικής προστασίας, ιδίως στην περίοδο της οικονομικής κρίσης και έτσι εντοπίζονται κενά που αφορούν την αποτελεσματική κάλυψη της ζήτησης για ποιοτικές και εξατομικευμένες υπηρεσίες κοινωνικής προστασίας (Κοντιάδης & Τσέκος, 2008).

2.4 Οι δομές κοινωνικής πολιτικής των ΟΤΑ

Με βάση το άρθρο 94 του Ν. 3852/2010 (ΦΕΚ 87 Α' /2010) «Πρόσθετες αρμοδιότητες Δήμων», στο άρθρο 75 παρ. Ι του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων υπό τον τομέα ε', που αφορά την Κοινωνική Προστασία και Αλληλεγγύη, προσδιορίζονται οι ακόλουθες αρμοδιότητες στους ΟΤΑ:

- Ο σχεδιασμός, η εφαρμογή και ανάπτυξη προγραμμάτων εμβολιασμών για τις ομάδες που θα υποδειχθεί, εντός των ορίων του Δήμου.
- Η τήρηση των κανόνων υγιεινής σε σχολεία, τόσο δημόσια, όσο και ιδιωτικά.
- Η χορήγηση αδειών ίδρυσης και λειτουργίας ιδρυμάτων παιδικής πρόνοιας σε ιδιώτες, όπως επίσης και σε συλλόγους ή σωματεία, που υπηρετούν φιλανθρωπικούς σκοπούς.
- Η εποπτεία στα φιλανθρωπικά σωματεία και ιδρύματα, όπως επίσης και έγκριση του προϋπολογισμού τους και ο έλεγχος των επιχορηγήσεων που λαμβάνουν νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου που έχουν φιλανθρωπικό χαρακτήρα.
- Η οικονομική βοήθεια προς αυτοστεγαζόμενους, η μίσθωση των ακινήτων, η ρύθμιση των διαφόρων θεμάτων που αφορούν την κοινωνική κατοικία, καθώς και η επιβολή κυρώσεων που αφορούν τις παραβάσεις της ισχύουσας νομοθεσίας.
- Η εποπτεία και η ρύθμιση θεμάτων που αφορούν την λειτουργία ιδρυμάτων προστασίας και αγωγής οικογένειας του παιδιού, όπως είναι για παράδειγμα οι Παιδικοί Σταθμοί που εξετάζουμε στην παρούσα εργασία, τα Κέντρα Παιδικής Μέριμνας, τα ΚΕΝΕΠ κτλ.

- Ο ορισμός ιατρών που ασχολούνται με την εξέταση των επαγγελματιών και των εργαζομένων σε καταστήματα υγειονομικού ενδιαφέροντος, προκειμένου να χορηγηθούν τα αντίστοιχα βιβλιάρια υγείας.
- Η χορήγηση της Κάρτας Αναπηρίας, ύστερα πάντοτε από την αντίστοιχη γνωμοδότηση της αρμόδιας Επιτροπής Πιστοποίησης Αναπηρίας.
- Η έκδοση πιστοποιητικών οικονομικής αδυναμίας, προκειμένου να μπορούν οι πολίτες να συμμετέχουν σε ορισμένα προγράμματα κοινωνικής προστασίας.
- Καταβολή επιδομάτων σε τυφλούς, κωφάλαλους, ανασφάλιστους, παραπληγικούς, τετραπληγικούς, ακρωτηριασμένους, διανοητικά καθυστερημένους, ανίκανους να εργαστούν, όσους υποφέρουν από εγκεφαλική παράλυση, σε απροστάτευτους ανήλικους, σε όσους πάσχουν από αιμολυτική αναιμία, σε βαριά ανάπηρους, όπως επίσης και σε άλλα άτομα που δικαιούνται παροχή κοινωνικής προστασίας, με βάση την ισχύουσα πάντοτε νομοθεσία.
- Η δωρεάν παραχώρηση οικημάτων λόγω απορίας, είτε για άλλους σοβαρούς λόγους.
- Η αναγνώριση των δικαιωμάτων που αφορούν την στεγαστική συνδρομή.
- Η υλοποίηση προγραμμάτων που σχετίζονται με τη δημόσια υγιεινή, η υλοποίηση έκτακτων προγραμμάτων δημόσιας υγείας, τα οποία εκτελούνται με έκτακτη χρηματοδότηση, καθώς και σχεδιασμός και υλοποίηση προγραμμάτων δημόσιας υγείας τα οποία χρηματοδοτούνται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Υπουργείο Εσωτερικών , 2011).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Δημοτικοί παιδικό σταθμοί

3.1 Τι είναι παιδικός σταθμός

Ως παιδικός σταθμός νοείται το κέντρο ημερήσιας φροντίδας και αγωγής που αφορά παιδιά ηλικίας από 40 ημερών έως και πέντε χρόνων. Ο παιδικός σταθμός μπορεί να διακριθεί σε τρεις κατηγορίες που είναι οι ακόλουθες:

- Στον βρεφικό σταθμό, που αφορά παιδιά η ηλικία των οποίων κυμαίνεται από 3 μήνες έως 2,5 χρόνια.
- Στον παιδικό σταθμό, που απευθύνεται σε νήπια ηλικίας 2,5 έως και 5 ετών.
- Στον βρεφονηπιακό σταθμό που δέχεται παιδιά και από τις δύο αναφερθείσες κατηγορίες (Μάντζιου & Πετρογιάννης, 2009).

Λαμβάνοντας υπόψη τον Πρότυπο Κανονισμό Λειτουργίας Δημοτικών και Βρεφονηπιακών Σταθμών που εκδόθηκε το 2017, οι στόχοι που καλούνται να υπηρετήσουν αυτοί είναι οι ακόλουθοι:

- Να παρέχουν προσχολική αγωγή και διαπαιδαγώγηση με βάση τα πλέον σύγχρονα επιστημονικά δεδομένα.
- Να συμβάλλουν έτσι ώστε, να αναπτυχθούν τα παιδιά, σωματικά, νοητικά, συναισθηματικά, αλλά και κοινωνικά.
- Να καταφέρουν να ευαισθητοποιήσουν τους γονείς για θέματα σύγχρονης και παιδαγωγικής και ψυχολογίας, παρέχοντας την κατάλληλη πληροφόρηση και καθοδήγηση.
- Να βοηθήσουν τα παιδιά που βρίσκονται στην προσχολική ηλικία, έτσι ώστε να έχουν μια ομαλή μετάβαση από την οικογένεια στο σχολικό περιβάλλον, αλλά και ευρύτερα στο κοινωνικό και εκπαιδευτικό περιβάλλον, στο οποίο θα κληθούν σύντομα να υπάρξουν.
- Να παρέχουν διατροφή και φροντίδα στα παιδιά που φιλοξενούν σε καθημερινή βάση, τηρώντας τους ισχύοντες κανόνες υγιεινής και ασφάλειας.
- Να διευκολύνουν τους γονείς που εργάζονται, αλλά και τους ανέργους γονείς (ΦΕΚ Β' 4249/2017, 2017).

3.2 Ιστορική αναδρομή παιδικών σταθμών

Ήδη από την αρχαιότητα είχε εκφραστεί η αξία του θεσμού της προσχολικής αγωγής, κυρίως από τον Αριστοτέλη και τον Πλάτωνα, όπως και από άλλους κλασικούς φιλοσόφους. Αυτοί θεωρούσαν ότι τα παιδιά μέσα από την εκπαίδευση δια του παιχνιδιού, διά της μουσικής και δια της συστηματικής αγωγής θα μπορέσουν να εκπαιδευτούν ηθικά. Αργότερα, στην νεότερη Ελλάδα, μετά την επανάσταση του 1821, η προσχολική αγωγή αναδείχθηκε από την διακεκριμένη παιδαγωγό Αικατερίνη Λασκαρίδου, η οποία συνέβαλε καθοριστικά στην καθιέρωση της νεοελληνικής αγωγής των νηπίων (Χατζηστεφανίδης , 1986).

Έπειτα, κατά τη διάρκεια του 20^{ου} αιώνα και ιδίως κατά την περίοδο του μεσοπολέμου καθιερώθηκε με νομικές διατάξεις ο θεσμός της προσχολικής αγωγής, όπου ουσιαστικά προσδιοριζόταν η οργανωτική και λειτουργική δομή του ελληνικού νηπιαγωγείου. Την επόμενη περίοδο, έως και τα τέλη της δεκαετίας του 1950 η προσχολική αγωγή παρεχόταν από τον δημόσιο τομέα, είτε εναλλακτικά από την ιδιωτική πρωτοβουλία, ενώ οι παιδικοί σταθμοί ονομάζονταν με βάση το είδος των παρεχόμενων υπηρεσιών που ορισμένες φορές, εκτός από την ασκούμενη πολιτική, τους προσδιόριζαν οι συνθήκες των εποχών. Έτσι, υπήρξαν διάφοροι τύποι παιδικών σταθμών όπως ήταν το «παιδικό άσυλο», το «οικοτροφείο», το «ορφανοτροφείο», το «νηπιτροφείο», η «παιδική στέγη», ο «παιδικός σταθμός» κτλ. Από τα μέσα της δεκαετίας του 1960 και έπειτα ξεκινά να οικοδομείται σε νέες βάσεις η ελληνική προσχολική αγωγή και το κράτος προχωρά στην ίδρυση δημοσίων, δημοτικών και ιδιωτικών νηπιαγωγείων, όπως επίσης και σε παιδικούς ή βρεφονηπιακούς σταθμούς, δημοτικούς και ιδιωτικούς (Παπαθανασίου , 1997).

Το 2001, αποτέλεσε σημείο σταθμό για τους παιδικούς και βρεφονηπιακούς σταθμούς, καθώς έκτοτε η λειτουργία τους πέρασε υπό την εποπτεία των Δήμων και των Κοινοτήτων, στους οποίους υπάγονται μέχρι σήμερα. Οι παιδικοί σταθμοί λειτουργούν ακόμα και σήμερα έχοντας ως βασικούς άξονες την προσχολική εκπαίδευση, την πολιτική προστασίας της εργαζόμενης μητέρας της οποία το δύσκολο έργο έχει αναγνωριστεί, καθώς επίσης και την μύηση των νηπίων στην ελληνική κοινωνία. Θα πρέπει να επισημάνουμε ότι οι ανάγκες λειτουργίας των παιδικών σταθμών παρουσιάζουν διαφοροποίηση στο πέρασμα του χρόνου,

λαμβάνοντας υπόψη τις απαιτήσεις που ανακύπτουν από την καθημερινή ζωή (Μπουζάκης, 2002).

Επιπλέον, όπως έχει αποδειχθεί επιστημονικά η ένταξη των νηπίων στους βρεφονηπιακούς και στους παιδικούς σταθμούς, οι οποίοι έχουν περιβάλλοντα ειδικά διαμορφωμένα για την παρεχόμενη καθημερινή τους παραμονή και για την παρεχόμενη αγωγή τους, συμβάλλει στην ένταξή τους σε μελλοντικό χρόνο στο κοινωνικό σύνολο. Επιπρόσθετα, τα παιδιά εκπαιδεύονται έτσι ώστε να μπορούν να αυτοεξυπηρετούνται και να προσαρμόζουν τη συμπεριφορά τους στους κανόνες των παιδικών σταθμών. Τα τελευταία χρόνια, στόχος των εφαρμοζόμενων πολιτικών του κράτους αποτέλεσε και αποτελεί έως και σήμερα η διαμόρφωση της κατάλληλης πολιτικής ενίσχυσης της ελληνικής οικογένειας, εξαιτίας του ρόλου που διαδραματίζει πλέον η σύγχρονη μητέρα (Λαδιάς, 2014).

Σύμφωνα με την Κοινή Υπουργική Απόφαση 41087/2017-ΦΕΚ 4249/Β/5-12-2017 – Πρότυπος Κανονισμός Λειτουργίας των Δημοτικών Παιδικών και Βρεφονηπιακών Σταθμών, οι παιδικοί, βρεφικοί και βρεφονηπιακοί σταθμοί, αποτελούν δομές αγωγής και διαπαιδαγώγησης και απευθύνονται σε παιδιά προσχολικής αγωγής, έχοντας ως στόχο την παροχή προσχολικής αγωγής και την διαπαιδαγώγηση με βάση τα επιστημονικά δεδομένα, να βοηθούν τα παιδιά έτσι ώστε να αναπτυχθούν σωματικά, νοητικά και συναισθηματικά κτλ., όπως αναφέρθηκαν ήδη και προηγουμένως. Εν αντιθέσει με το τι ίσχυε έως και την εφαρμογή του Πρότυπου Κανονισμού Λειτουργίας των Δημοτικών Παιδικών και Βρεφονηπιακών Σταθμών, πλέον ακόμη και παιδιά ηλικίας δύο μηνών μπορούν να εγγραφούν σε Βρεφονηπιακούς Σταθμούς, ενώ κατά την εγγραφή των παιδιών στους Παιδικούς και Βρεφονηπιακούς Σταθμούς επιλέγονται πλέον και παιδιά ανέργων. Επιπλέον, ιδιαίτερα σημαντικό είναι το γεγονός ότι δικαίωμα εγγραφής στις δομές παιδικής φροντίδας έχουν πλέον τα παιδιά που αντιμετωπίζουν κάποιου είδους σωματικές, πνευματικές και ψυχικές παθήσεις ή αναπηρίες, ενώ σημαντική αλλαγή είναι ότι από το σύστημα μοριοδότησης εξαιρείται η δημοτικότητα (ΦΕΚ Β' 4249/2017, 2017).

3.3 Διοικητική δομή ενός παιδικού σταθμού

Είναι γεγονός ότι οι παιδικοί σταθμοί είναι οργανισμοί, οι οποίοι επιδιώκουν να παράγουν υπηρεσίες προς τους πολίτες, ενώ αποτελούνται από επιμέρους υποσυστήματα και επιδρούν με το περιβάλλον τους. Οι παιδικοί σταθμοί που λειτουργούν υπό την εποπτεία και τον συντονισμό των Δήμων, ανήκουν ουσιαστικά στους μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς, καθώς επιδιώκουν να ικανοποιήσουν τις κοινωνικές ανάγκες, όπως είναι η φροντίδα των παιδιών (Daft , 2005).

Λαμβάνοντας υπόψη τη διάκριση του Mintzberg σε έναν οργανισμό μπορούμε να διακρίνουμε πέντε βασικά μέρη που είναι τα ακόλουθα:

- Ο τεχνικός πυρήνας, όπου τα άτομα εκτελώντας την βασική εργασία με την οποία είναι επιφορτισμένα, συμβάλλουν στην παραγωγή ενός προϊόντος ή μιας υπηρεσίας, ουσιαστικά μετατρέποντας τις εισροές σε εκροές.
- Η τεχνική υποστήριξη, όπου οι εργαζόμενοι του οργανισμού συμβάλλουν, έτσι ώστε να μπορέσει ο οργανισμός να προσαρμοστεί στις αλλαγές που συμβαίνουν στο περιβάλλον.
- Η διοικητική υποστήριξη, που συμβάλλει στην εύρυθμη λειτουργία και συντήρηση του οργανισμού, λαμβάνοντας υπόψη, τόσο τους υλικούς, όσο και τους ανθρώπινους πόρους.
- Τα διευθυντικά στελέχη, τα οποία συντονίζουν και κατευθύνουν τα υπόλοιπα μέρη του οργανισμού.
- Τα μεσαία στελέχη, τα οποία συμβάλλουν στην υλοποίηση και τον συντονισμό των αναγκαίων δράσεων, σε επίπεδο τμήματος ενός οργανισμού, ενώ αποτελούν κατά κάποιο τρόπο και διαμεσολαβητή μεταξύ των διευθυντικών στελεχών και του τεχνικού πυρήνα (Mintzberg , 1979).

Τα βασικά μέρη των οργανισμών που αναφέρθηκαν, μπορούν να προσαρμοστούν σε επίπεδο παιδικών σταθμών ως εξής:

- Ο τεχνικός πυρήνας είναι ουσιαστικά το εκπαιδευτικό προσωπικό που εργάζεται στους παιδικούς σταθμούς, οι οποίοι μπορεί να είναι είτε

νηπιαγωγοί, είτε βρεφοκόμοι και συμβάλλουν έτσι ώστε να παραχθεί η βασική υπηρεσία των παιδικών σταθμών.

- Στην τεχνική υποστήριξη των παιδικών σταθμών μπορεί να ενταχθεί, το βοηθητικό προσωπικό που απασχολείται στους παιδικούς σταθμούς, όπως είναι οι μουσικοί, οι ψυχολόγοι, οι βοηθοί βρεφοκόμοι, οι οποίοι συμβάλλουν στην παροχή ολοκληρωμένων υπηρεσιών. Επιπρόσθετα, στην κατηγορία αυτή μπορούν να ενταχθούν και όσοι από το προσωπικό έχουν αναλάβει την εξεύρεση πόρων για την χρηματοδότηση των παιδικών σταθμών, μέσα από προγράμματα, είτε σε εθνικό, είτε σε ευρωπαϊκό επίπεδο.
- Στην κατηγορία της διοικητικής υποστήριξης μπορούμε να πούμε ότι συγκαταλέγεται, το προσωπικό που έχει αναλάβει τη συντήρηση των παιδικών σταθμών, όπως είναι το τεχνικό προσωπικό, το προσωπικό που ασχολείται με τις υπηρεσίες καθαριότητας, αλλά και με την κουζίνα. Ακόμη, στην κατηγορία αυτή εντάσσονται και οι διοικητικοί υπάλληλοι των παιδικών σταθμών, οι οποίοι ασχολούνται με θέματα που αφορούν τη διαχείριση προσωπικού, τις προμήθειες, την μισθοδοσία, την υλοποίηση των χρηματοδοτούμενων προγραμμάτων κτλ.
- Τα διευθυντικά στελέχη αποτελούν την ηγεσία των παιδικών σταθμών. Στους δημοτικούς παιδικούς σταθμούς, η άσκηση της ηγεσίας γίνεται από το Διοικητικό Συμβούλιο του Ν.Π.Δ.Δ, ενώ στους σταθμούς που είναι ενταγμένοι στον Δήμο, συνήθως υπάρχει διευθυντής. Προκειμένου να μπορεί κάποιος να ανταπεξέλθει στον δύσκολο ρόλο της άσκησης ηγεσίας σε Μονάδα Φροντίδας Προσχολικής Αγωγής, πέρα από τις διοικητικές ικανότητες, θα πρέπει να διαθέτει και εκπαιδευτικές γνώσεις, έτσι ώστε να είναι σε θέση να αξιολογήσει τα εκπαιδευτικά προγράμματα, αλλά και την παρεχόμενη από τον παιδικό σταθμό παιδική φροντίδα. Για να μπορεί ο προϊστάμενος να ασκεί τα διοικητικά του καθήκοντα απρόσκοπτα, απαιτείται μια σειρά από δεξιότητες, οι οποίες μπορούν να ταξινομηθούν σε τεχνικές, σε διαπροσωπικές και δεξιότητες συνολικής θεώρησης. Μέσω αυτών των δεξιοτήτων, ο προϊστάμενος είναι σε θέση να λαμβάνει και να εκτελεί αποφάσεις, είτε αυτές είναι προγραμματισμένες, είτε είναι απρογραμματιστές (Brauckmann & Pasiardis , 2011).

- Αναφορικά με τα μεσαία στελέχη, η ύπαρξή τους διαφοροποιείται από παιδικό σταθμό σε παιδικό σταθμό, καθώς εξαρτάται από την δυναμικότητα φιλοξενίας παιδιών. Για παράδειγμα, συνήθως υπάρχουν μεσαία στελέχη σε μεγάλες δομές (Nirponen , 2005).

3.4 Οργάνωση και λειτουργία δημοτικού παιδικού σταθμού

Ως οργάνωση μπορεί να νοηθεί η δομή και η διαδικασία μέσω της οποίας μια ομάδα ανθρώπων κατανέμει τα καθήκοντά της εντός των μελών που την αποτελούν, αναγνωρίζοντας τις σχέσεις που αναπτύσσονται μεταξύ τους και εκτελώντας δραστηριότητες, που αποσκοπούν στην επίτευξη κοινών στόχων (Πετρίδου , 2011).

Η οργάνωση και η διοίκηση ενός οργανισμού αποτελούνται από τέσσερις βασικές λειτουργίες οι οποίες είναι οι ακόλουθες:

- Ο σχεδιασμός, που αφορά τον προσδιορισμό των στόχων και την επιλογή των βέλτιστων σχεδίων δράσης, έτσι ώστε να ληφθούν υπόψη σε όλο τους το φάσμα οι ευκαιρίες, αλλά και οι περιορισμοί που υπάρχουν στο εσωτερικό αλλά και στο εξωτερικό περιβάλλον της επιχείρησης.
- Η οργάνωση, που εστιάζει στην κατανομή αλλά και στην διευθέτηση, τόσο των ανθρώπινων, όσο και των υλικών πόρων. Ουσιαστικά, μέσω της οργάνωσης γίνεται προσδιορισμός των εργασιών, κατανομή των θέσεων εργασίας, ενώ προσδιορίζεται και ο τρόπος σύνδεσης των επιμέρους τμημάτων του οργανισμού, έτσι ώστε να λειτουργεί με αποδοτικό τρόπο (Χυτήρης , 2006).
- Η ηγεσία, όπου αποσκοπεί την διαμόρφωση της κατάλληλης εργασιακής συμπεριφοράς από τους εργαζομένους, έτσι ώστε να μπορέσουν να επιτευχθούν οι στόχοι που έχουν τεθεί από τον οργανισμό. Ο ρόλος της ηγεσίας για έναν οργανισμό είναι ιδιαίτερα κρίσιμος, καθώς μπορεί να παρακινεί τον προσωπικό, να διαμορφώνει την κατάλληλη εργασιακή κουλτούρα, αλλά και να μετριάξει τις πιθανές εργασιακές συγκρούσεις που παρουσιάζονται πολύ συχνά στους οργανισμούς (Μπουραντάς , 2005).

- Ο έλεγχος, που αποσκοπεί στην ρύθμιση των δραστηριοτήτων εντός του οργανισμού, προκειμένου η απόδοση που επιτυγχάνεται να μην αποκλίνει από την αναμενόμενη απόδοση, όπως αυτή έχει προσδιοριστεί από τους στόχους και τις αντίστοιχες προδιαγραφές που έχουν τεθεί από την ίδια την επιχείρηση (Σαμπράκος , 2008).

Ιδιαίτερη μνεία θα πρέπει να κάνουμε στις διαστάσεις ενός οργανισμού, καθώς από αυτές εξαρτάται το επίπεδο του οργανωτικού σχεδιασμού. Οι διαστάσεις ενός οργανισμού, μπορούν να κατηγοριοποιηθούν στις δομικές και στις περιγραφικές διαστάσεις. Πιο αναλυτικά, στην πρώτη κατηγορία των δομικών διαστάσεων του οργανισμού μπορούν να ενταχθούν τα ακόλουθα:

- Η επισημοποίηση, που αφορά την ύπαρξη γραπτής τεκμηρίωσης, δηλαδή περιγραφές εργασιακών καθηκόντων, ρυθμιστικούς κανόνες, εγχειρίδια πολιτικής κτλ.
- Η εξειδίκευση, που αφορά την κατηγοριοποίηση των καθηκόντων που καλείται να εκπληρώσει ο οργανισμός σε επιμέρους κατηγορίες, όπου ουσιαστικά προσδιορίζεται και ο ρόλος του κάθε εργαζόμενου εντός του οργανισμού.
- Η ιεραρχία, η οποία περιγράφεται μέσα από το οργανόγραμμα του οργανισμού, και παρουσιάζει την σχέση μεταξύ του προσωπικού καθώς και τις λειτουργίες που καλείται να εκπληρώσει ο καθένας από αυτούς.
- Ο κεντρικός έλεγχος, που αφορά τον τρόπο λήψης αποφάσεων. Έτσι διακρίνουμε οργανισμούς που χαρακτηρίζονται ως κεντρικά ελεγχόμενοι και οργανισμούς που μπορούν να χαρακτηριστούν ως αποκεντρωμένοι.
- Ο επαγγελματισμός, που αφορά το επίπεδο μόρφωσης και εκπαίδευσης του ανθρώπινου δυναμικού του οργανισμού. Ο επαγγελματισμός θεωρείται υψηλός εφόσον η εκπαίδευση των εργαζομένων προκειμένου να λάβουν τη θέση εργασίας τους, διαρκεί μεγάλο χρονικό διάστημα.
- Ο δείκτης προσωπικού, που έχει να κάνει με την κατανομή των εργαζομένων εντός του οργανισμού. Για παράδειγμα, πόσο τις % είναι το διοικητικό προσωπικό, πόσο της % είναι το επιστημονικό προσωπικό κτλ. Ο δείκτης προσωπικού είναι ο λόγος του αριθμού των εργαζομένων μιας κατηγορίας προς τον συνολικό αριθμό των εργαζομένων (Daft , 2005).

Αναφορικά με τις περιγραφικές διαστάσεις του οργανισμού, μπορούμε να διακρίνουμε τα ακόλουθα:

- Το μέγεθος του οργανισμού, που αφορά τον αριθμό των εργαζομένων εντός αυτού.
- Την διαθέσιμη τεχνολογία του οργανισμού, δηλαδή τα «εργαλεία» που χρησιμοποιεί, τις τεχνικές και τις ενέργειες που κάνει το ανθρώπινο δυναμικό, έτσι ώστε να γίνει μετασχηματισμός των εισροών σε εκροές, προκειμένου να παραχθούν τα κατάλληλα προϊόντα και οι υπηρεσίες.
- Το περιβάλλον, που αφορά τις εξωτερικές συνθήκες που επιδρούν στη λειτουργία του οργανισμού.
- Τους στόχους και τις στρατηγικές, οι οποίοι προσδιορίζουν τις σχέσεις του οργανισμού με τους εργαζόμενους, τους πελάτες, καθώς επίσης και τους ανταγωνιστές.
- Η κουλτούρα, που αποτελεί το σύστημα των κοινών αξιών που χαρακτηρίζει τα μέλη του οργανισμού και αποτελεί παράγοντα διαφοροποίησης μεταξύ των οργανισμών. Ανάλογα με το μέγεθος του οργανισμού, συνήθως μπορούμε να διακρίνουμε έναν μεγάλο αριθμό υποκουλτούρων (Βακόλα & Νικολάου, 2012).

3.5 Ανασχεδιασμός οργανωτική δομής

Προκειμένου να γίνει αναδιοργάνωση των οργανισμών, απαιτούνται στρατηγικές αλλαγές, που καλύπτουν όλο το φάσμα των δραστηριοτήτων τους. Ο ανασχεδιασμός της οργανωτικής δομής ενός οργανισμού, όπως είναι οι Δημοτικοί Παιδικοί Σταθμοί που εξετάζουμε είναι αναγκαίος, προκειμένου να βελτιώσουν την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών, να παρέχουν αυξημένες κοινωνικές υπηρεσίες, μειώνοντας ταυτόχρονα το κόστος λειτουργίας.

Πριν αναλύσουμε εκτενώς την έννοια του ανασχεδιασμού της οργανωτικής δομής ενός οργανισμού, θα πρέπει να ορίσουμε την έννοια της αλλαγής. Ως αλλαγή νοείται η οποιαδήποτε μετατροπή μιας υπάρχουσας κατάστασης. Για παράδειγμα, ως αλλαγή μπορεί να θεωρηθεί μια μετατροπή του τρόπου εργασίας ή μια μετατροπή διεξαγωγής των διαδικασιών ή μια αλλαγή που αφορά τους στρατηγικούς στόχους του

οργανισμού (Ζαβλανός , 2002). Ως διαχείριση αλλαγής νοείται η κάθε στρατηγική ενέργεια ή δραστηριότητα, που αποσκοπεί στην αξιοποίηση αποδοτικών μεθόδων, έτσι ώστε να υπάρξει αποτελεσματική και ομαλή μετάβαση του οργανισμού από μια υφιστάμενη κατάσταση, προς μια νέα επιθυμητή κατάσταση, όπου ο οργανισμός θα λειτουργεί περισσότερο αποδοτικά (Jones , 2010).

Οι οργανωσιακές αλλαγές μπορούν να κατηγοριοποιηθούν ως εξής:

- Σε στρατηγικές αλλαγές, όπου πρόκειται για τις αλλαγές που εστιάζουν στην στρατηγική κατεύθυνση ενός οργανισμού και στον τρόπο με τον οποίο λειτουργεί εντός του περιβάλλοντος του. Για παράδειγμα, στους παιδικούς σταθμούς που εξετάζουμε στρατηγική αλλαγή θα μπορούσε να ήταν η παροχή νέων υπηρεσιών και προγραμμάτων.
- Σε λειτουργικές αλλαγές, που σχετίζονται με τον τρόπο με την οποίο διεξάγονται οι διάφορες οργανωσιακές διαδικασίες, όπως είναι τα συστήματα αλλαγών κτλ. (Χυτήρης , 2017).
- Σε αλλαγές οργανωσιακής κουλτούρας, οι οποίες επιδρούν στην οργανωτική φιλοσοφία του οργανισμού, όπως επίσης και στον τρόπο και την ποιότητα της εργασίας. Για παράδειγμα, αλλαγή οργανωσιακής κουλτούρας στον παιδικό σταθμό είναι η εγκατάσταση πληροφοριακών συστημάτων, που διευκολύνουν τόσο την εκπαιδευτική διαδικασία, όσο και την διοικητικό προσωπικό.
- Σε πολιτικές αλλαγές, που σχετίζονται με τις αλλαγές που συμβαίνουν στο νομοθετικό πλαίσιο και επιδρούν άμεσα στον οργανισμό. Για παράδειγμα, στους παιδικούς σταθμούς που εξετάζουμε πολιτική αλλαγή μπορεί να είναι η αναδιαμόρφωση του κανονισμού λειτουργίας των παιδικών σταθμών (Χυτήρης , 2017).

Σε επίπεδο Τοπικής Αυτοδιοίκησης, όπου εντάσσεται και η λειτουργία των Δημοτικών Παιδικών Σταθμών, παρουσιάζονται σημαντικές δυσκολίες που αφορούν την προώθηση της αλλαγής. Ειδικότερα, διακρίνουμε ένα δαιδαλώδες κανονιστικό πλαίσιο, το οποίο παρουσιάζει διαρκείς αλλαγές αλλά και ασυνέχειες, με αποτέλεσμα η άσκηση της πολιτικής να γίνεται ιδιαίτερα δύσκολη. Επιπροσθέτως, σημαντικά προβλήματα κατά τον ανασχεδιασμό της οργανωτικής δομής αφορούν την περιορισμένη αποκέντρωση και επιχειρησιακή ευελιξία που χαρακτηρίζει ευρύτερα

τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης και τους οργανισμούς αυτών, όπως επίσης και η αυξημένη γραφειοκρατία που διέπει τη λειτουργία τους. Επιπλέον, εμπόδια για τις επικείμενες αλλαγές σε επίπεδο Τοπικής Αυτοδιοίκησης και παιδικών σταθμών, μπορούμε να πούμε ότι είναι η διοικητική ικανότητα των ΟΤΑ και οι δεξιότητες που έχει αναπτύξει το ανθρώπινο δυναμικό, που σχετίζονται άμεσα με την ηγεσία και την συνήθη έλλειψη οράματος. Τέλος, δύο ακόμα σημαντικοί παράγοντες που λειτουργούν ανασταλτικά στην προώθηση της αλλαγής στην λειτουργία ενός Δημοτικού Παιδικού Σταθμού είναι η απουσία στρατηγικού προγραμματισμού και της κατάλληλης διαβούλευσης, καθώς επίσης και η παντελής έλλειψη κουλτούρας συνεργασίας και καινοτομίας, που θα μπορούσε να αποτελεί την βάση ανάπτυξης των οργανισμών αυτών (Πλυμάκης , 2015).

Λαμβάνοντας υπόψη τις διεθνείς τάσεις που αφορούν την μεταρρύθμιση της τοπικής αυτοδιοίκησης, θα επικεντρωθούμε σε ορισμένα σημεία, τα οποία μπορούν να βρουν εφαρμογή και στους Δημοτικούς Παιδικούς Σταθμούς. Πιο αναλυτικά, αναφορικά με την αύξηση της αποτελεσματικότητας, θα πρέπει να υπάρξει αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης, με βάση τα αποτελέσματα που προκύπτουν από την λειτουργία των Δημοτικών Παιδικών Σταθμών, ενώ θα πρέπει να ασκείται διοίκηση βάσει στόχων. Ακόμη, θα πρέπει οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης να είναι σε θέση να εξορθολογήσουν τις οργανωτικές δομές που σχετίζονται με τους παιδικούς σταθμούς, ενώ καλό θα ήταν προκειμένου να αυξηθεί η αποτελεσματικότητά τους να υπάρξουν συνεργασίες μεταξύ των δημοσίων φορέων και των ιδιωτικών, αλλά και μεταξύ των δημοσίων φορέων και της κοινωνίας των πολιτών. Ιδιαίτερα σημαντικός κρίνεται ο ρόλος που καλείται να διαδραματίσει η ηγεσία στον επικείμενο ανασχεδιασμό της οργανωτικής δομής των οργανισμών που εξετάζουμε, καθώς η ηγεσία αναμένεται να εμπνεύσει μέσω του οράματος του οργανισμού, να υποστηρίξει τις αλλαγές, να αναπτύξει συνεργασίες, αλλά και να προχωρήσει στην άμβλυνση των διαφορών που υπάρχουν εντός των οργανισμών (Ostroff , 2006).

3.6 Το θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας των παιδικών σταθμών

Με βάση το άρθρο 12 του Ν. 2880/2001 (ΦΕΚ 9/Α/30-1-2011) και με βάση την κοινή υπουργική απόφαση με αριθ. 16065/2002 (ΦΕΚ 497 Β', Πρότυπος Κανονισμός Λειτουργίας Δημοτικών και Κοινοτικών ΝΠΔΔ Παιδικών και Βρεφονηπιακών Σταθμών) οι Παιδικοί και Βρεφονηπιακοί Σταθμοί υπάχθηκαν στις αρμοδιότητες της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Με την ισχύ του νόμου αυτού και της αντίστοιχης υπουργικής απόφασης, οι παιδικοί και βρεφονηπιακοί σταθμοί λειτουργούσαν ως νομικά πρόσωπα των Δήμων της περιοχής στην οποία λειτουργούσαν. Ακόμη, δόθηκε η δυνατότητα υπαγωγής σε ένα νομικό πρόσωπο, έπειτα από αντίστοιχη απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου, ενώ μεταβιβάστηκαν τα περιουσιακά στοιχεία των παιδικών σταθμών στα αντίστοιχα νομικά πρόσωπα. Επιπρόσθετα, με τον ίδιο νόμο προσδιορίστηκαν με σαφήνεια οι αναγκαίες μετατάξεις του προσωπικού από το προηγούμενο καθεστώς στο νέο, αποφασίστηκε η εφαρμογή κανονισμών με βάση το πρότυπο του αρμόδιου Υπουργείου, ο τρόπος με τον οποίο θα μισθοδοτείται το προσωπικό, καθώς και ο τρόπος πληρωμών των δημοσίων δαπανών μέσω των Υπουργείων και με βάση τον προϋπολογισμό των τότε κρατικών Περιφερειών. Επιπλέον, λαμβάνοντας υπόψη το θεσμικό πλαίσιο που διαμορφώθηκε, θεσπίστηκε ο Πρότυπος Κανονισμός Λειτουργίας Δημοτικών και Κοινοτικών Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου Παιδικών και Βρεφονηπιακών Σταθμών (Λαδιάς, 2014).

Σκοπός λειτουργίας των Παιδικών και Βρεφονηπιακών Σταθμών ορίστηκε να είναι η λειτουργία τους ως χώροι αγωγής και ασφαλούς διαμονής για παιδιά προσχολικής ηλικίας. Ακόμη, σκοπός λειτουργίας των Παιδικών και Βρεφονηπιακών σταθμών είναι να συμβάλλουν στην άμβλυνση των διαφορών που προκύπτουν μεταξύ των παιδιών εξαιτίας του οικονομικού, του κοινωνικού και του πολιτιστικού περιβάλλοντος, ενώ βοηθούν τα παιδιά να μπορέσουν να μεταβούν από το οικογενειακό στο σχολικό περιβάλλον. Τέλος, δεν θα πρέπει να παραλείψουμε έναν ακόμα σκοπό που προβλέφθηκε από το νομοθετικό πλαίσιο και όριζε ότι θα πρέπει οι σταθμοί να παρέχουν στα παιδιά ημερήσια φροντίδα και διατροφή, καθώς και να τα προστατεύουν με κανόνες υγιεινής και ασφάλειας. Επιπρόσθετα μέσω των υπολοίπων άρθρων προσδιορίστηκαν τα όργανα διοίκησης των νομικών προσώπων των παιδικών σταθμών, οι τρόποι με τους οποίους συμμετέχουν οι γονείς, καθώς και οι εκπρόσωποι των εργαζομένων, οι αρμοδιότητες του Δ.Σ., καθώς επίσης και οι αρμοδιότητες του

Προέδρου, οι διαδικασίες εγγραφής των παιδιών στους σταθμούς, η προέλευση των πόρων, οι ώρες λειτουργίας τους, η ιατρική παρακολούθηση των παιδιών, καθώς επίσης και η διατροφή τους.

Ένα χρόνο αργότερα, το 2002 με την απόφαση του Υπουργού Υγείας και Πρόνοιας που δημοσιεύτηκε στο ΦΕΚ 1519/4-12-2002, προσδιορίστηκαν οι προϋποθέσεις λειτουργίας των βρεφονηπιακών σταθμών ολοκληρωμένης φροντίδας από Δημοτικές Επιχειρήσεις του άρθρου 227 και επόμενα του Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα (ΔΚΚ), Διαδημοτικές Επιχειρήσεις, Ενώσεις Δημοτικών Επιχειρήσεων, καθώς επίσης και φορείς ιδιωτικού δικαίου που δεν έχουν κερδοσκοπικό χαρακτήρα. Οι παραπάνω φορείς είχαν ως σκοπό να παρέχουν ολοκληρωμένη φροντίδα σε παιδιά ηλικίας από 8 μηνών έως και 6,5 ετών, καθώς επίσης και σε παιδιά με αναπηρία με ηλικία από 2,5 ετών έως και 6,5 ετών και για ορισμένα χρονικό διάστημα της ημέρας.

Σήμερα, μετά την μεταρρύθμιση που έγινε στην Τοπική Αυτοδιοίκηση το 2010 (εφαρμογή προγράμματος Καλλικράτης) το πλαίσιο λειτουργίας των παιδικών σταθμών, προσδιορίζεται με βάσεις τις διατάξεις που έχουν αναφερθεί, καθώς επίσης και με τον Ν. 3852/2010, άρθρο 103, όπως και με άρθρα 239-241 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (2006) (Λαδιάς, 2014).

3.7 Αξιολόγηση υφιστάμενης κατάστασης στην Ελλάδα

Στα πλαίσια του ΕΣΠΑ 2014-2020, βρίσκεται σε εξέλιξη το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» 2014-2020 και ειδικότερα η δράση «Εναρμόνιση Οικογενειακής & Επαγγελματικής Ζωής», που αφορά τους παιδικούς σταθμούς. Πιο αναλυτικά, για το 2017, υπήρξε μια αύξηση των ωφελουμένων του προγράμματος, που κυμάνθηκε περίπου στο 6% και έτσι πλέον οι ωφελούμενοι έφθασαν τους 70.000.

Στον πίνακα 1, παρουσιάζεται ο αριθμός των ωφελουμένων ανά κατηγορία απασχόλησης.

Πίνακας 1: Αριθμός ωφελουμένων ανά κατηγορία απασχόλησης¹

Κατηγορία απασχόλησης	Αριθμός αιτήσεων	%
Πλήρης αορίστου χρόνου	7.980	11,4%
Πλήρης ορισμένου χρόνου	5.304	7,5%
Μερική αορίστου ή ορισμένου χρόνου	9.699	13,8%
Περιστασιακή απασχόληση (εργόσημο ή ένσημο)	288	0,4%
Ατομική επιχείρηση	5.203	7,4%
Συμμετοχή σε Ο.Ε. ή Ε.Ε. ή Ι.Κ.Ε. ή Ε.Π.Ε. ή μονοπρόσωπη Ε.Π.Ε.	866	1,2%
Αυτοαπασχολούμενη στον πρωτογενή τομέα	2.713	3,9%
Δελτίο ανεργία ΟΑΕΔ	35.959	51,1%
Ειδικό Ταμείο	36	0,1%
Χωρίς δήλωση	2.254	3,2%
Σύνολο	70.302	100,0%

Από τον πίνακα 1, διαπιστώνουμε ότι περίπου το 50% των ωφελουμένων είναι δικαιούχοι δελτίου ανεργίας του ΟΑΕΔ, ενώ ένα ποσοστό που προσεγγίζει το 20% απασχολείται με εργασία αορίστου και ορισμένου χρόνου. Από την διαπίστωση αυτή συνάγεται ότι το πρόγραμμα έρχεται να βοηθήσει περισσότερο ευάλωτες κοινωνικές ομάδες.

Την διαπίστωση συμπληρώνουν και τα δεδομένα που προκύπτουν από τον πίνακα 2 που ακολουθεί, όπου διαπιστώνουμε ότι ένα ποσοστό των ωφελουμένων τις τάξεις του 45% διαθέτει ετήσιο εισόδημα που κυμαίνεται από 0 έως 6.000€, ενώ αθροιστικά

¹ ΕΕΤΑΑ Α.Ε., 2017. *ΕΣΠΑ 2014-2020: Επιχειρησιακό Πρόγραμμα "Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση" - Δράση "Εναρμόνιση Οικογενειακής & Επαγγελματικής Ζωής"*. Αθήνα: ΕΕΤΑΑ Α.Ε..

το ποσοστό των ωφελουμένων με εισόδημα έως και 12.000€ τον χρόνο ξεπερνά το 80%.

Πίνακας 2: Αριθμός ωφελούμενων ανά εισοδηματική κατηγορία²

Κατηγορία εισοδήματος	Αριθμός ωφελούμενων	%
0-6.000€	31.971	45.5%
6.000-12.000€	25.734	36.6%
12.000-26.000€	12.041	17.1%
>26.000€	556	0.8%
Σύνολο	70.302	100,0%

Θα πρέπει να επισημάνουμε ότι λαμβάνοντας υπόψη και πάλι τα στοιχεία του προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού και Δια Βίου Μάθηση» 2014-2020, δράση «Εναρμόνιση Οικογενειακής & Επαγγελματικής Ζωής» για το σχολικό έτος 2017-2018, το οποίο ολοκληρώθηκε πριν λίγο καιρό, προκύπτει ότι ένα ποσοστό που φθάνει το 28% των ωφελουμένων θεωρείται ότι εντάσσεται στις ευάλωτες ομάδες πληθυσμού. Ειδικότερα, περίπου το 21% των συνολικών ωφελούμενων ανήκει στην κατηγορία των τρίτεκνων και πολύτεκνων οικογενειών, ενώ ένα ποσοστό περίπου 5.5% είναι οικογένειες που έχουν τέκνο ΑμεΑ (ΕΕΤΑΑ Α.Ε., 2017).

Παρά τις όποιες μεταρρυθμιστικές προτάσεις έχουν γίνει από τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης, δεν φαίνεται να έχει γίνει ουσιαστική αξιολόγηση του τρόπου λειτουργίας των παιδικών σταθμών, έτσι ώστε να προχωρήσουν και οι κατάλληλες οργανωτικές αλλαγές. Θα πρέπει να επισημάνουμε ότι, η αποτελεσματικότητα των οργανισμών που παρέχουν μη κερδοσκοπικές υπηρεσίες, όπως είναι οι παιδικοί σταθμοί, μπορεί να μετρηθεί μέσω της ικανοποίησης που λαμβάνουν οι αποδέκτες της υπηρεσίας αυτής.

Επίσης, η υλοποίηση αλλά και ο συντονισμός των δράσεων που αφορούν την κοινωνική προστασία, παρουσιάζουν σημαντικές αδυναμίες καθώς αδυνατούν να παρέχουν προστασία σε στοχευμένες κατηγορίες ανθρώπων που έχουν αυτή την ανάγκη (Κοντιάδης & Τσέκος, 2008).

² ΕΕΤΑΑ Α.Ε., 2017. *ΕΣΠΑ 2014-2020: Επιχειρησιακό Πρόγραμμα "Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση" - Δράση "Εναρμόνιση Οικογενειακής & Επαγγελματικής Ζωής"*. Αθήνα: ΕΕΤΑΑ Α.Ε..

Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζεται μια αξιολόγηση των δομών Πρώιμης Παιδικής Φροντίδας στην Ελλάδα και στην Ευρωπαϊκή Ένωση, με βάση τα αποτελέσματα που προέκυψαν από την ευρωπαϊκή έρευνα για την ποιότητα ζωής, Eurofound που διεξήχθη το 2012.

Πίνακας 3: Αξιολόγηση ωφελουμένων Πρώιμης Παιδικής Φροντίδας³

Δείκτες/Ποσοστά	Μέσος όρος E.U.-27	Ελλάδα
Διαθεσιμότητα	58	73
Κόστος	59	78
Φυσική πρόσβαση	41	57
Ποιότητα	27	63
Δείκτης ποιότητας	0.8	-0.7
Δείκτης πρόσβασης	6.3	5.1

Από τον πίνακα 3, διαπιστώνουμε ότι στην Ελλάδα, υπάρχει υστέρηση αναφορικά με την διαθεσιμότητα στις δομές πρώιμης παιδικής φροντίδας, ενώ και στους υπόλοιπους δείκτες, η Ελλάδα φαίνεται να υστερεί σημαντικά. Ενδεικτικό, είναι γεγονός ότι το 63% των ωφελουμένων αναφέρει ότι αντιμετωπίζει ζητήματα που αφορούν την ποιότητα στις δομές πρώιμης παιδικής φροντίδας, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό στην Ευρωπαϊκή Ένωση των 27 είναι μόλις 27%.

Από τα δεδομένα αυτά, μπορούμε να διαπιστώσουμε ότι παρά τους πόρους και τα προγράμματα στήριξης που έχουν διατεθεί προς την Ελλάδα από την Ευρωπαϊκή Ένωση, η Ελλάδα δεν έχει βελτιώσει σημαντικές τις συγκεκριμένες δομές, για αυτό κρίνεται αναγκαίο να υπάρξουν μετασχηματισμοί και σημαντικές οργανωτικές αλλαγές.

³ Eurofound: Anderson, R., Dubois, H., Leoncikis, T. & Sandor, E., 2012. *Third European Quality of Life Survey-Quality of life in Europe: Impacts of the crisis*. Luxembourg: Publications Office of the European Union.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: Μελέτη περίπτωσης – Οι Δημοτικοί Παιδικοί Σταθμοί Κερατσινίου-Δραπετσώνας

4.1 Ο Δήμος Κερατσινίου-Δραπετσώνας – Κοινωνικές δομές

4.1.1 Ο Δήμος Κερατσινίου-Δραπετσώνας

Ο Δήμος Κερατσινίου-Δραπετσώνας βρίσκεται στην Περιφέρεια Αττικής και συγκεκριμένα στο νοτιοδυτικό της τμήμα. Συνορεύει με τους Δήμους Νίκαιας-Αγίου Ιωάννη Ρέντη και Πειραιώς, στα ανατολικά, ενώ συνορεύει δυτικά με τον Δήμο Περάματος και βόρεια με τον Δήμο Χαϊδαρίου. Η συνολική έκταση του Δήμου Κερατσινίου-Δραπετσώνας ανέρχεται σε 11,2 km², με την μεγαλύτερη έκταση να καταλαμβάνει η περιοχή του Κερατσινίου (9,50 km²), ενώ η περιοχή της Δραπετσώνας έχει έκταση μόνο 1,70 km². Ο Δήμος Κερατσινίου-Δραπετσώνας εκτείνεται από την θάλασσα σχεδόν κάθετα, ενώ περιλαμβάνει και ένα μικρό μέρος του όρους Αιγάλεω (Δήμος Κερατσινίου-Δραπετσώνας, 2014).

Με βάση την τελευταία απογραφή πληθυσμού που έγινε το 2011, ο συνολικός πληθυσμός του Δήμου Κερατσινίου-Δραπετσώνας ανέρχεται σε 91.045 κατοίκους, από τους οποίους οι 13.968 προέρχονται από την Δημοτική Ενότητα Δραπετσώνας και οι 77.077 από την Δημοτική Ενότητα Κερατσινίου. Αναφορικά με την πληθυσμιακή πυκνότητα αυτή ανέρχεται σε 9.767,32 κατοίκους ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο. Μεταξύ των απογραφών του 1991 και του 2011 διαπιστώνεται αύξηση του δείκτη γήρανσης και έτσι σε 100 παιδιά αντιστοιχούν 94 ηλικιωμένοι για το 2011. Η σύνθεση του μόνιμου πληθυσμού του Δήμου αποτελείται από το άτομα ηλικίας 19-65 ετών, σε ποσοστό της τάξεως του 63%, από άτομα τρίτης ηλικίας σε ποσοστό 17%, από παιδιά προσχολικής ηλικίας σε ποσοστό της τάξεως του 5%, καθώς και από παιδιά σχολικής ηλικίας σε ποσοστό 15%. Στο Δήμο Κερατσινίου-Δραπετσώνας, οι γυναίκες φαίνεται να πλειοψηφούν σε ποσοστό 51,76%, έναντι των ανδρών που έχουν ποσοστό 48,24%.

Λαμβάνοντας υπόψη και πάλι την τελευταία απογραφή του πληθυσμού προκύπτει ότι τα νοικοκυριά με ένα μέλος ανέρχονταν σε ποσοστό της τάξεως του 23,5%, τα

νοικοκυριά με δύο μέλη ήταν σε ποσοστό 28,5%, με τρία μέλη 23%, με τέσσερα μέλη περίπου 20%, ενώ τα νοικοκυριά με πέντε μέλη ανέρχονταν σε ποσοστό της τάξεως του 5%. (Δήμος Κερατσινίου-Δραπετσώνας , 2014)

Στον πίνακα 4, παρουσιάζεται το μορφωτικό επίπεδο του μόνιμου πληθυσμού του Δήμου Κερατσινίου-Δραπετσώνας.

Πίνακας 4: Μορφωτικό επίπεδο μόνιμου πληθυσμού Δήμου Κερατσινίου-Δραπετσώνας⁴

Μορφωτικό επίπεδο μόνιμου πληθυσμού	Αριθμός ατόμων	Ποσοστό
Διδακτορικό	101	0,11
Μεταπτυχιακό	659	0,72
Πτυχίο Παν/μίου-Πολ/χνείου και ισότιμων σχολών	5.654	6,21
Πτυχίο ΑΤΕΙ, ΑΣΠΑΙΤΕ και ισότιμων σχολών	3.632	3,99
Πτυχίο ανώτερων επαγγελματικών σχολών	1.196	1,31
Πτυχίο μετά-δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (ΙΕΚ, Κολέγια κλπ.)	5.481	6,02
Απολυτήριο Λυκείου (Γενικού, Εκκλησιαστικού κλπ.)	20.313	22,31
Πτυχίου Επαγγελματικού Λυκείου	4.426	4,66
Πτυχίο Επαγγελματικών Σχολών	4.154	4,56

⁴ Δήμος Κερατσινίου-Δραπετσώνας , 2014. *Στρατηγικό Σχέδιο Δήμου Κερατσινίου-Δραπετσώνας*. Κερατσίνι : Δήμος Κερατσινίου-Δραπετσώνας .

Απολυτήριο τριτάξιου Γυμνασίου	10.917	11,99
Απολυτήριο Δημοτικού	18.888	20,75
Εγκατάλειψε το Δημοτικό, αλλά γνωρίζει γραφή και ανάγνωση	3.027	3,32
Ολοκλήρωσε την προσχολική αγωγή	5.620	6,17
Δεν γνωρίζει γραφή και ανάγνωση	1.044	1,15
Παιδιά που γεννήθηκαν μετά την 1/1/2005	6.113	6,71

Με βάση το Εθνικό Μητρώον Επιδοματούχων Πρόνοιας για τα άτομα που αντιμετωπίζουν αναπηρίες, το σύνολο των ατόμων που λαμβάνουν επιδόματα πρόνοιας για αναπηρία ανέρχεται σε 2.167 άτομα. Αναλυτικότερα, τα επιδόματα αυτά παρουσιάζονται αναλυτικά στον πίνακα 5.

Πίνακας 5:Αριθμός επιδοματούχων πρόνοιας Δήμου Κερατσινίου-Δραπετσώνας⁵

Επίδομα	Αριθμός επιδοματούχων
Αιματολογικών νοσημάτων	95
Απροστάτευτων παιδιών	12
Βαριάς αναπηρίας	1.583
Βαριάς νοητικής καθυστέρησης	148
Εγκεφαλικής παράλυσης	1
Κίνησης-καυσίμων	92
Ομογενών	20
Παραπληγικών ανασφάλιστων	12
Παραπληγικών δημοσίου	15
Κωφαλάλων	30
Στεγαστικής συνδρομής	28

⁵ Δήμος Κερατσινίου-Δραπετσώνας, 2014. *Στρατηγικό Σχέδιο Δήμου Κερατσινίου-Δραπετσώνας*. Κερατσίνι : Δήμος Κερατσινίου-Δραπετσώνας .

Τυφλότητας	128
Χανσενικών	3
Σύνολο	2.167

4.1.2 Οι κοινωνικές δομές του Δήμου Κερατσινίου-Δραπετσώνας

Αναφορικά με τις κοινωνικές δομές του Δήμου Κερατσινίου-Δραπετσώνας αυτές υπάγονται στο Τμήμα Κοινωνικής Πολιτικής και Προαγωγής της Δημόσιας Υγείας, το οποίο έχει αναλάβει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

- Την κοινωνική εργασία.
- Την ψυχολογική υποστήριξη.
- Την λογοθεραπεία.
- Την στήριξη των ΑΜΕΑ, με δράσεις που αφορούν την ειδική φυσική αγωγή, την δημιουργική απασχόληση Α.Μ.Ε.Α., καθώς και τη λέσχη Φιλίας Ατόμων που έρχονται αντιμέτωπα με ψυχικές νόσους.
- Τις δράσεις που αφορούν την κοινότητα, όπως είναι για παράδειγμα η συνεργασία με τα σχολεία, οι παρεμβάσεις που αφορούν την ευαισθητοποίηση και ενημέρωση του κοινού σε συνεργασία με άλλους φορείς, η διοργάνωση δράσεων που επικεντρώνονται στην προληπτική ιατρική και στην προαγωγή της δημόσιας υγείας.
- Τον συντονισμό και εκτέλεση προγραμμάτων που αφορούν την κοινωνική στήριξη της τρίτης ηλικίας, όπως είναι τα Προγράμματα Βοήθεια στο Σπίτι, τα Κέντρα Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων (ΚΗΦΗ), καθώς και τα ΚΑΠΗ.
- Την υλοποίηση χρηματοδοτούμενων προγραμμάτων, όπως ενδεικτικά είναι τα ακόλουθα: Το Κέντρο Στήριξης Ρομά και Ευπαθών Ομάδων, το Κέντρο Συμβουλευτικής Υποστήριξης Γυναικών Θυμάτων Βίας, το Πρόγραμμα Βοήθεια στο Σπίτι Περιοχής Κερατσινίου, το Πρόγραμμα Βοήθεια στο Σπίτι Περιοχής Δραπετσώνας, καθώς και το Πρόγραμμα ΚΗΦΗ. (Δήμος Κερατσινίου-Δραπετσώνας, 2014)

4.2 Υφιστάμενη κατάσταση Δημοτικών Παιδικών Σταθμών Δήμου Κερατσινίου-Δραπετσώνας

Στον Δήμο Κερατσινίου-Δραπετσώνας λειτουργούν τρεις βρεφονηπιακοί σταθμοί, δυο βρεφικοί και επτά παιδικοί. Ειδικότερα, στην περιοχή του Κερατσινίου βρίσκονται ένας βρεφικός σταθμός, τρεις βρεφονηπιακοί καθώς και τρεις παιδικοί σταθμοί. Στην περιοχή της Δραπετσώνας λειτουργούν τέσσερις παιδικοί σταθμοί και ένας βρεφικός.

Ο πίνακας 6 παρουσιάζει τους Βρεφικούς και Παιδικούς Σταθμούς του Δήμου Κερατσινίου-Δραπετσώνας, την διεύθυνσή στην οποία βρίσκονται, την δυναμικότητα που έχουν, καθώς και τα παιδιά που φιλοξενούν σήμερα.

Πίνακας 6: Βρεφικοί και Παιδικοί Σταθμοί⁶

Σταθμός	Περιοχή	Διεύθυνση	Δυναμικότητα
Α' Παιδικός Σταθμός	Κερατσίνι	Ξενοφώντος 18	41 νήπια
Β' Παιδικός Σταθμός	Κερατσίνι	Γρ. Λαμπράκη 594	41 νήπια
Γ' Βρεφονηπιακός Σταθμός	Κερατσίνι	Προύσσης 103	58 νήπια & 34 βρέφη
Δ' Βρεφονηπιακός Σταθμός	Κερατσίνι	Βυζαντίου και Κολοκοτρώνη	58 νήπια
Ε' Παιδικός Σταθμός	Κερατσίνι	Ηπείρου 7	46 νήπια
Στ' Βρεφονηπιακός Σταθμός	Κερατσίνι	Περαιβού 87 και Τερψιχόρης	27 νήπια και 16 βρέφη
Βρεφικός Σταθμός	Κερατσίνι	Ελ. Βενιζέλου & Μοναστηρίου 121	56 βρέφη
Βρεφικός Σταθμός	Δραπετσώνα	Αριστοτέλους 35 & Αγ. Παντελεήμονος	26 βρέφη
Α' Παιδικός Σταθμός	Δραπετσώνα	Αριστοτέλους	63 νήπια

⁶ Δήμος Κερατσινίου-Δραπετσώνας, 2014. *Στρατηγικό Σχέδιο Δήμου Κερατσινίου-Δραπετσώνας*. Κερατσίνι : Δήμος Κερατσινίου-Δραπετσώνας

		35& Αγ. Παντ.	
Β' Παιδικός Σταθμός	Δραπετσώνα	Ελ. Βενιζέλου 1	40 νήπια
Γ' Παιδικός Σταθμός	Δραπετσώνα	Αριστοτέλους 94 & Παπαμάρκου	46 νήπια
Δ' Παιδικός Σταθμός	Δραπετσώνα	Κουντουριώτου και Παπαφλέσσα	50 νήπια

Επιπλέον, να αναφέρουμε ότι έως τον Σεπτέμβριο του 2014 λειτουργούσε στον Δήμο μέσω προγραμματικής σύμβασης με το Λιμενικό Σώμα παιδικός σταθμός που φιλοξενούσε 80 παιδιά λιμενικών και 15 παιδιά δημοτών (Δήμος Κερατσινίου-Δραπετσώνας , 2014), ενώ από τον Σεπτέμβριο του 2018, αναμένεται να λειτουργήσει ένας επιπλέον παιδικός σταθμός η «Παιδική Στέγη ΚΡΩΣΦΗΛΔ».

Όσον αφορά το προσωπικό που απασχολείται στις συγκεκριμένες δομές, αυτό ανέρχεται σε 126 άτομα, εκ των οποίων οι 43 είναι μόνιμοι και με καθεστώς συμβάσεων αορίστου χρόνου. Όσον αφορά το μόνιμο προσωπικό, αυτό αποτελείται από έξι μάγειρες, έξι καθαρίστριες, καθώς και από 31 παιδαγωγούς (Νηπιαγωγούς, Βρεφονηπιοκόμους και Βοηθούς Βρεφονηπιοκόμους). Το υπόλοιπο προσωπικό (83 άτομα) απασχολείται μέσα από τα προγράμματα ΕΣΠΑ και αποτελείται από 26 μάγειρες και καθαρίστριες καθώς και από 57 παιδαγωγούς (Νηπιαγωγοί και Βρεφονηπιοκόμοι).

Θα πρέπει να επισημάνουμε ότι 6 από τους 12 Δημοτικούς Παιδικούς και Βρεφονηπιακούς Σταθμούς λειτουργούν μέσω χρηματοδότησης από το πρόγραμμα ΕΣΠΑ. Ειδικότερα, με χρηματοδότηση από το ΕΣΠΑ λειτουργούν: ο Βρεφικός Σταθμός του Κερατσινίου, ο Βρεφικός Σταθμός της Δραπετσώνας, ο Γ' Βρεφονηπιακός Σταθμός του Κερατσινίου, ο Β' Παιδικός Σταθμός Κερατσινίου, ο Α' Παιδικός Σταθμός Δραπετσώνας καθώς και ο Β' Παιδικός Σταθμός Δραπετσώνας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: Εμπειρική διερεύνηση στους Παιδικούς Σταθμούς του Δήμου Κερατσινίου-Δραπετσώνας

5.1 Ερωτηματολόγιο που απευθύνεται σε εργαζόμενους των Δημοτικών Παιδικών Σταθμών του Δήμου Κερατσινίου-Δραπετσώνας

Το ερωτηματολόγιο 1 (Παράρτημα 1), απευθύνθηκε σε 50 εργαζομένους των Δημοτικών Παιδικών Σταθμών του Δήμου Κερατσινίου-Δραπετσώνας, περιλαμβάνοντας εργαζομένους από όλα τα τμήματα. Ο στόχος του ερωτηματολογίου ήταν να διερευνηθούν οι απόψεις των εργαζομένων, έτσι ώστε να μπορέσει να γίνει όσο το δυνατόν καλύτερη αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης των παιδικών σταθμών, σε σχέση με τις υπηρεσίες που αυτοί προσφέρουν στα πλαίσια άσκησης της κοινωνικής πολιτικής από τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Ακόμη, στόχος του ερωτηματολογίου είναι να διερευνηθούν τα περιθώρια των οργανωσιακών αλλαγών, καθώς και να αναδειχθούν τα θετικά στοιχεία των οργανισμών αυτών, τα όποια έχουν περιθώρια για περαιτέρω βελτίωση και ανάπτυξη.

Στη συνέχεια παρουσιάζονται οι πίνακες και τα διαγράμματα που αφορούν τα δημογραφικά χαρακτηριστικά του δείγματος. Το μεγαλύτερο ποσοστό του δείγματος είναι γυναίκες και ανήκουν στην ηλικιακή ομάδα 31-40 ετών. Θα πρέπει να επισημάνουμε ότι το δείγμα χαρακτηρίστηκε από υψηλό μορφωτικό επίπεδο σε ποσοστό της τάξεως του 56%, ενώ όσον αφορά τα έτη εργασίας των εργαζομένων η πλειοψηφία (28%) εργάζεται για χρονικό διάστημα 2-5 έτη, μέσω των προγραμμάτων ΕΣΠΑ.

Πίνακας 7: Φύλο εργαζομένων

		ΦΥΛΟ			
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
	ΑΝΔΡΕΣ	3	6,0	6,0	6,0
Valid	ΓΥΝΑΙΚΑ	47	94,0	94,0	100,0
	Total	50	100,0	100,0	

Πίνακας 8: Ηλικία εργαζομένων

ΗΛΙΚΙΑ				
	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	31-40	26	57,8	57,8
	41-50	11	24,4	82,2
	Κάτω των 30	8	17,8	100,0
	Total	45	100,0	100,0

Πίνακας 9: Μορφωτικό επίπεδο εργαζομένων

ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ_ΕΠΙΠΕΔΟ					
	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent	
Valid	Απόφοιτος Α.Ε.Ι.	6	12,0	12,0	12,0
	Απόφοιτος Λυκείου	20	40,0	40,0	52,0
	Απόφοιτος Τ.Ε.Ι.	22	44,0	44,0	96,0
	Κάτοχος Μεταπτυχιακού	2	4,0	4,0	100,0
	Τίτλο				
	Total	50	100,0	100,0	

Πίνακας 10: Έτη εργασίας

ΕΤΗ_ΕΡΓΑΣΙΑΣ					
	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent	
Valid	11-20	10	20,0	20,0	20,0
	2- 5	14	28,0	28,0	48,0
	21-30	10	20,0	20,0	68,0
	6-10	12	24,0	24,0	92,0
	Λιγότερο των 2 ετών	4	8,0	8,0	100,0
	Total	50	100,0	100,0	

Πίνακας 11: Σχέση εργασίας

ΣΧΕΣΗ_ΕΡΓΑΣΙΑΣ					
	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent	
Valid	Άλλη	2	4,0	4,0	4,0
	ΙΔΑΧ	10	20,0	20,0	24,0
	ΙΔΟΧ	3	6,0	6,0	30,0
	ΙΔΟΧ ΕΣΠΑ	25	50,0	50,0	80,0
	Μόνιμος υπάλληλος	10	20,0	20,0	100,0
	Total	50	100,0	100,0	

Αναφορικά με την ηγεσία, διαπιστώνουμε ότι το 76% των εργαζομένων θεωρεί ότι είναι αποτελεσματική, ενώ το 76% των εργαζομένων στους Δημοτικούς Παιδικούς Σταθμούς θεωρεί ότι οι πόροι που διαθέτει η πολιτεία για τη λειτουργία τους δεν θεωρούνται επαρκείς.

ΗΓΕΣΙΑ					
	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent	
Valid	ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΩ	7	14,0	14,0	14,0
	ΝΑΙ	5	10,0	10,0	24,0
	ΟΧΙ	38	76,0	76,0	100,0
	Total	50	100,0	100,0	

ΕΠΑΡΚΕΙΣ ΠΟΡΟΙ					
	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent	
Valid	ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΩ	7	14,0	14,0	14,0
	ΝΑΙ	5	10,0	10,0	24,0
	ΟΧΙ	38	76,0	76,0	100,0
	Total	50	100,0	100,0	

Στον πίνακα 12, παρουσιάζονται τα σημαντικότερα προβλήματα που υπάρχουν στους Δημοτικούς Παιδικούς Σταθμούς του Δήμου Κερατσινίου-Δραπετσώνας, όπως

αυτά αποτυπώθηκαν από την οπτική των εργαζομένων. Το σημαντικότερο πρόβλημα φαίνεται να είναι οι περιορισμένοι διαθέσιμοι πόροι, καθώς αυτό απάντησαν σχεδόν ένας στους τρεις εργαζομένους, ενώ περίπου το 20% των ερωτώμενων ανέφερε ότι το σημαντικότερο πρόβλημα αποτελεί ο μεγάλος αριθμός των μαθητών. Από την άλλη, μόλις το 7% θεωρεί ότι το σημαντικότερο πρόβλημα είναι η ηγεσία στους Δημοτικούς Παιδικούς Σταθμούς Κερατσινίου-Δραπετσώνας.

Πίνακας 12: Σημαντικότερα προβλήματα

ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ					
	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent	
Valid	Η έλλειψη ανθρώπινου δυναμικού	7	10,0	10,0	10,0
	Η ηγεσία	5	7,1	7,1	17,1
	Η χαμηλή ποιότητα του ανθρώπινου δυναμικού	9	12,9	12,9	30,0
	Ο μεγάλος αριθμός μαθητών	13	18,6	18,6	48,6
	Οι απαρχαιωμένες υποδομές	12	17,1	17,1	65,7
	Οι περιορισμένοι διαθέσιμοι πόροι	24	34,3	34,3	100,0
	Total	70	100,0	100,0	

Ο δείκτης εσωτερικής συνέπειας (Cronbach α) που μετρά την αξιοπιστία της κλίμακας των ερωτήσεων σχετικά με το αν ο βαθμός του προφίλ ηγεσίας επιδρά στην συνεργασία μεταξύ εργαζομένων, με την ηγεσία και την οικογένεια των παιδιών, κυμαίνεται σε μέτρια ικανοποιητική κλίμακα και λαμβάνει την τιμή 0,547.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	Cronbach's Alpha Based on Standardized Items	N of Items
,547	,781	1

Στο πλαίσιο Scale Statistics δίνεται η μέση τιμή, η διακύμανση, η τυπική απόκλιση της κλίμακας καθώς και το πλήθος των ερωτήσεων που συνθέτουν την κλίμακα. Από την τιμή $18,74/4=4,685$, άρα οι απαντήσεις των εργαζομένων τείνουν να είναι πάρα πολύ.

Scale Statistics

Mean	Variance	Std. Deviation	N of Items
18,74	185,911	13,63490	1

Τέλος, θα πρέπει να επισημάνουμε ότι οι εργαζόμενοι οδηγούνται στην εξουθένωση, κάνοντας χρήση του τεστ χ^2 διαπιστώνεται στατιστικά σημαντική σχέση μεταξύ των μεταβλητών, διότι $p < 0.05$.

	ΦΥΛΟ		Total
	ΑΝΔΡΕΣ	ΓΥΝΑΙΚΑ	
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ	0	18	18
ΕΞΟΥΘΕΝΩΣΗ	32	0	32
Total	32	18	50

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	50,000 ^a	1	,000		
Continuity Correction ^b	45,754	1	,000		
Likelihood Ratio	65,342	1	,000		
Fisher's Exact Test				,000	,000
Linear-by-Linear Association	49,000	1	,000		
N of Valid Cases	50				

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 6,48.

b. Computed only for a 2x2 table

5.2 Ερωτηματολόγιο που απευθύνεται στους γονείς των παιδιών που φοιτούν στους Δημοτικούς Παιδικούς Σταθμούς του Δήμου Κερατσινίου-Δραπετσώνας

Το ερωτηματολόγιο 2 (Παράρτημα 2), απαντήθηκε από 40 γονείς, των οποίων τα παιδιά φοιτούν στους Δημοτικούς Παιδικούς Σταθμούς του Δήμου Κερατσινίου-Δραπετσώνας. Η έρευνα είχε ως στόχο να αποτυπώσει την υφιστάμενη κατάσταση που επικρατεί στους Παιδικούς Σταθμούς του Δήμου Κερατσινίου-Δραπετσώνας, αναφορικά με θέματα που σχετίζονται με τις παρεχόμενες υπηρεσίες προς τα παιδιά τους. Επιπλέον, το ερωτηματολόγιο είχε ως στόχο να αναδείξει τις ανάγκες που υπάρχουν για οργανωτικές και θεσμικές αλλαγές στον τρόπο λειτουργίας και διοίκησης των Δημοτικών Παιδικών Σταθμών, έτσι ώστε να υπάρξει η καλύτερη δυνατή εξυπηρέτηση γονέων και παιδιών, με το βέλτιστο κόστος. Παρακάτω παρουσιάζονται πίνακες και διαγράμματα των δημογραφικών χαρακτηριστικών του δείγματος. Το μεγαλύτερο ποσοστό παρουσιάζεται στις γυναίκες που ανήκει στην ηλικιακή ομάδα των 31-40 ετών. Το δείγμα χαρακτηρίστηκε με υψηλό μορφωτικό επίπεδο με ποσοστό 55%.

Πίνακας 13: Φύλο ερωτηθέντων (γονέων)

ΦΥΛΟ				
	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Άνδρας	8	20,0	20,0	20,0
Valid Γυναίκα	32	80,0	80,0	100,0
Total	40	100,0	100,0	

Πίνακας 14: Ηλικία ερωτηθέντων (γονέων)

ΗΛΙΚΙΑ				
	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ΚΑΤΩ ΤΩΝ 30	8	20,0	20,0	20,0
Valid 31-40	32	80,0	80,0	100,0
Total	40	100,0	100,0	

Πίνακας 15: Μορφωτικό επίπεδο γονέων

ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ_ΕΠΙΠΕΔΟ				
	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ΑΠΟΦ. ΑΕ	8	20,0	20,0	20,0
Valid ΑΠΟΦ. ΛΥ	17	42,5	42,5	62,5
Valid ΑΠΟΦ. ΤΕ	14	35,0	35,0	97,5
Valid ΜΕΤΑΠΤΥΧ	1	2,5	2,5	100,0
Total	40	100,0	100,0	

Πίνακας 16: Ποσοστό γονέων που εργάζονται

ΕΡΓΑΖΕΣΤΕ				
	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent

	ΝΑΙ	38	95,0	95,0	95,0
Valid	ΟΧΙ	2	5,0	5,0	100,0
	Total	40	100,0	100,0	

Πίνακας 17: Είδος εργασίας γονέων

ΠΟΥ

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
	Άλλο	6	15,0	15,0
Valid	Δημόσιος υπάλληλος	6	15,0	30,0
	Ιδιωτικός υπάλληλος	28	70,0	100,0
	Total	40	100,0	100,0

Πίνακας 18: Έτη εργασίας γονέων

ΣΧΕΣΗ_ΕΡΓΑΣΙΑΣ

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
	Άλλο	7	17,5	17,5
	Μόνιμος υπάλληλος	8	20,0	37,5
Valid	Υπάλληλος με σύμβαση αορίστο	15	37,5	75,0
	Υπάλληλος με σύμβαση ορισμέν	10	25,0	100,0
	Total	40	100,0	100,0

Σε σχέση με την άποψη των γονέων για τους πόρους των παιδικών σταθμών από την πολιτεία, κατά την πλειοψηφία οι γονείς απάντησαν ΝΑΙ (80%), αλλά και στο ότι διαχειρίζονται σωστά (80%).

ΕΠΑΡΚΕΙΣ_ΠΟΡΟΙ

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
	ΝΑΙ	32	80,0	80,0
Valid	ΟΧΙ	8	20,0	100,0
	Total	40	100,0	100,0

ΣΩΣΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΟΡΩΝ

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid NAI	32	80,0	80,0	80,0
OXI	8	20,0	20,0	100,0
Total	40	100,0	100,0	

Ενώ σε σχέση με το φύλο και την ικανοποίηση των ερωτηθέντων από την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών προς τα παιδιά, οι γυναίκες απάντησαν θετικά. Κάνοντας χρήση του τεστ χ^2 διαπιστώνεται ότι υπάρχει στατιστικά σημαντική σχέση μεταξύ της ικανοποίησης και του φύλου, διότι $p < 0.05$.

Chi-Square Tests

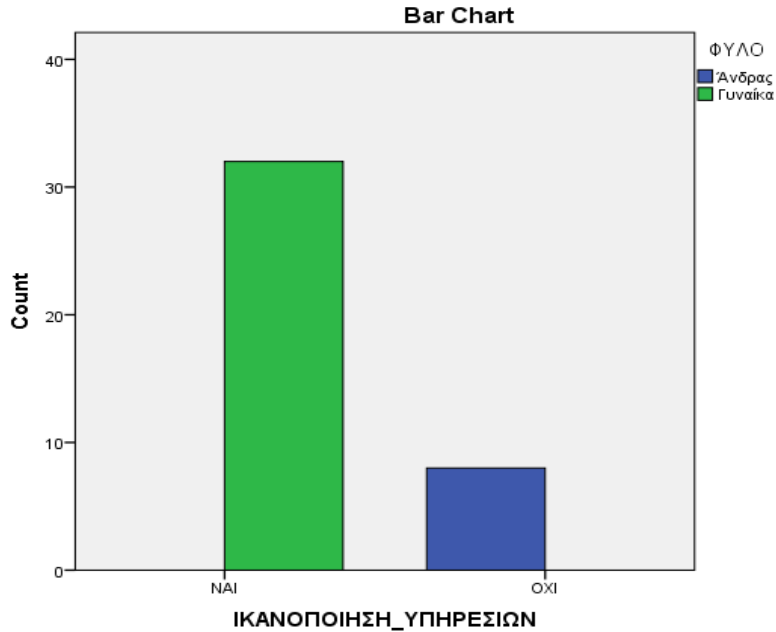
	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	40,000 ^a	1	,000		
Continuity Correction ^b	33,994	1	,000		
Likelihood Ratio	40,032	1	,000		
Fisher's Exact Test				,000	,000
N of Valid Cases	40				

a. 1 cells (25,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1,60.

b. Computed only for a 2x2 table

Crosstab

Count		ΦΥΛΟ		Total
		Άνδρας	Γυναίκα	
ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗ_ΥΠΗΡΕΣΙΩ	NAI	0	32	32
N	OXI	8	0	8
Total		8	32	40

Οι ερωτηθέντες είναι ικανοποιημένοι σχετικά με το προσωπικό που δουλεύει στους παιδικούς σταθμούς για την κάλυψη των αναγκών τους, με ποσοστό 80%.Ενώ κατά πλειοψηφία κάνουν χρήση των υπηρεσιών ΕΣΠΑ.

Πίνακας 19: Ικανοποίηση από το προσωπικό που εργάζεται στους παιδικούς σταθμούς

ΧΡΗΣΗ_ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid NAI	32	80,0	80,0	80,0
Valid ΟΧΙ	8	20,0	20,0	100,0
Total	40	100,0	100,0	

Crosstab

		ΗΛΙΚΙΑ		Total
		ΚΑΤΩ ΤΩΝ 30	31-40	
ΕΣΠΑ_ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ	NAI	0	32	32
	ΟΧΙ	8	0	8
Total		8	32	40

Κάνοντας χρήση του ελέγχου χ^2 υπάρχει στατιστικά σημαντική σχέση των δύο μεταβλητών, διότι $p=0.000 < 0.05$.

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	40,000 ^a	1	,000		
Continuity Correction ^b	33,994	1	,000		
Likelihood Ratio	40,032	1	,000		
Fisher's Exact Test				,000	,000
N of Valid Cases	40				

a. 1 cells (25,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1,60.

b. Computed only for a 2x2 table

Τα σημαντικότερα προβλήματα των Δημοτικών Παιδικών Σταθμών στον Δήμο Κερατσινίου-Δραπετσώνας, με βάση τις απαντήσεις των γονέων, είναι τα παρακάτω με το κυριότερο να παρουσιάζετε κατά 70% στους περιορισμένους διαθέσιμους πόρους από την πολιτεία.

Πίνακας 20: Σημαντικότερα προβλήματα

ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Η έλλειψη ανθρώπινου δυναμικού	6	15,0	15,0	15,0
Ο μεγάλος αριθμός μαθητών	2	5,0	5,0	20,0
Οι απαρχαιωμένες υποδομές	4	10,0	10,0	30,0
Οι περιορισμένοι διαθέσιμοι πόροι από την πολιτεία	28	70,0	70,0	100,0
Total	40	100,0	100,0	

Οι γονείς θεωρούν με θετική οπτική την συνεργασία των Δήμων με τον ιδιωτικό τομέα για την άσκηση της κοινωνικής του πολιτικής κατά 70%, ενώ σχετικά με την καταβολή ενός ποσού για την λειτουργία των Δημοτικών Παιδικών Σταθμών σε μηνιαία βάση για την βελτίωση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών προς τα παιδιά κατά 70%.

ΘΕΤΙΚΗ ΚΑΤΑΒΟΛΗ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	NAI	8	20,0	20,0	20,0
	OXI	28	70,0	70,0	90,0
		4	10,0	10,0	100,0
	Total	40	100,0	100,0	

ΘΕΤΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΔΗΜΟΥΣ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid		2	5,0	5,0	5,0
	ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΩ	6	15,0	15,0	20,0
	NAI	28	70,0	70,0	90,0
	OXI	4	10,0	10,0	100,0
	Total	40	100,0	100,0	

5.3 Συνεντεύξεις με εργαζομένους στους Δημοτικούς Παιδικούς Σταθμούς του Δήμου Κερατσινίου-Δραπετσώνας

Προκειμένου να σχηματιστεί μια σαφέστερη εικόνα για την λειτουργία των Δημοτικών Παιδικών Σταθμών του Δήμου Κερατσινίου-Δραπετσώνας, πραγματοποιήθηκαν συζητήσεις με εργαζομένους της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, οι οποίοι εργάζονται στο Τμήμα των Δημοτικών Παιδικών Σταθμών του Δήμου Κερατσινίου-Δραπετσώνας. Για τις συνεντεύξεις χρησιμοποιήθηκε ένα ερωτηματολόγιο που αποτελείται από έξι ανοιχτές ερωτήσεις, το οποίο παρατίθεται στο Παράρτημα 3.

ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΩΝ

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ 1η:

Ερ.1η: Θεωρώ ότι μέσω των παιδικών εξυπηρετείται μεγάλη μερίδα κατοίκων σε ότι αφορά τα παιδιά τους, όπως στο που αυτά βρίσκονται την ώρα που οι ίδιοι εργάζονται. Ακολουθεί στη συνέχεια η οικονομική τους ελάφρυνση καθώς δεν υποχρεούνται να πληρώνουν τροφεία και έπεται η ομαλή ένταξη των παιδιών στη διαδικασία μάθησης και στην οργανωμένη κοινωνία.

Ερ.2η: Πιστεύω ότι ο αριθμός των παιδικών σταθμών στο Δήμο μας είναι ικανοποιητικός, όχι όμως επαρκής. Σε ότι αφορά τη συνεργασία του Δήμου με άλλους φορείς, όχι δεν πιστεύω πως αυτό θα βοηθούσε κατά την άποψη μου, πάρα μόνο σε έκτακτες και ειδικές περιπτώσεις.

Ερ. 3η: Πιστεύω ότι οι παροχές που αφορούν τους Παιδικούς Σταθμούς, καλύπτουν κατά μεγάλο ποσοστό τις ανάγκες της σύγχρονης οικογένειας. Ίσως να χρειαζόταν λίγες ώρες παραπάνω στη λειτουργία των Σταθμών, όπως αντί να κλείνουν στις 16:00, να έκλειναν στις 18:00 το απόγευμα, καθώς και το να ήταν εξασφαλισμένη η μεταφορά των παιδιών τους.

Ερ.4η: Στην παρούσα φάση βλέπω μόνο θετικά στοιχεία, όπως:

- Δεν υπάρχουν δίδακτρα.
- Το προσωπικό είναι επαρκέστατο.
- Οι υγειονομικές συνθήκες τηρούνται κατά το νόμο.
- Τα τρόφιμα που παρέχονται στους σταθμούς είναι σύμφωνα με τις σύγχρονες διατάξεις σε ότι αφορά την ποιότητα τους, και σε επάρκεια.
- Παρέχεται άρτιο παιδαγωγικό πρόγραμμα στα παιδιά που φοιτούν στους σταθμούς.
- Σωστές κτηριακές υποδομές.

- Υπάρχει πολύ καλό παιδαγωγικό και εποπτικό υλικό.

Ερ.5η: Θεωρώ ότι μπορούμε να πάρουμε εμπειρία ως προς το πως λειτουργούν οι Παιδικοί Σταθμοί σε προηγμένες χώρες της Ε.Ε., αλλά ο στόχος της ίδιας της Ένωσης είναι να πάρουν τα ηνία οι Ιδιωτικοί Παιδικοί Σταθμοί και όχι οι Δημοτικοί.

Ερ. 6η: Πιστεύω ότι οι Δημοτικοί Παιδικοί Σταθμοί του Δήμου, οι οποίοι τώρα λειτουργούν σαν ένα ενιαίο τμήμα (θεωρητικά), θα έπρεπε να είναι «Διεύθυνση».

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ 2η:

Ερ. 1η: Η λειτουργία των Δημοτικών Παιδικών Σταθμών συμβάλει στην άσκηση κοινωνικής πολιτικής μέσω της εξυπηρέτησης της εργαζόμενης μητέρας, καθώς και της άνεργης μητέρας στην προσπάθεια της να βρει δουλειά. Ακόμη οι παιδαγωγοί στους Σταθμούς ασχολούνται με τη διαπαιδαγώγηση των παιδιών και συντελούν στη διαμόρφωση της προσωπικότητάς τους, έτσι ώστε να καλύπτουν κενά που δημιουργούνται από οικογένειες με ιδιαίτερα κοινωνικά προβλήματα.

Ερ. 2η: Όχι δεν υπάρχει επαρκής αριθμός Σταθμών, ιδιαίτερα σε ότι αφορά τα βρεφικά τμήματα, κάτι που φαίνεται από τις αιτήσεις που γίνονται κάθε χρόνο. Το μεγάλο πρόβλημα που υπάρχει είναι ότι, δεν υπάρχει σωστή χωροταξική κατανομή των σταθμών. Η πρακτική έχει δείξει ότι δεν μπορούν να υπάρξουν τέτοιου είδους συνεργασίες (δηλ. του Δήμου με άλλους φορείς, ιδιωτικούς κυρίως) διότι δεν λειτουργούν στα ίδια πλαίσια και έχουν άλλους σκοπούς και στόχους. Για τον ιδιωτικό τομέα στόχος είναι το κέρδος, για τον Δήμο όμως σκοπός είναι η κοινωνική πολιτική.

Ερ.3η: Ναι στο Δήμο μας παρέχονται όλες οι υπηρεσίες δωρεάν χωρίς τροφεία, το προσωπικό είναι καταρτισμένο και συνεχώς εκπαιδεύεται με δική του βέβαια πρωτοβουλία. Το ωράριο δεν είναι βέβαια διευρυμένο και αυτό έχει σχέση κυρίως με την προστασία των παιδιών.

Ερ.4η: Στα προβλήματα θα αναφέρω την χωροταξική κατανομή των σταθμών και την έλλειψη μόνιμου προσωπικού. Στα θετικά αναφέρω ότι γίνονται προσπάθειες να

ανοίγουν συνεχώς νέα τμήματα και σταθμοί. Επίσης, θετικό είναι ότι δεν υπάρχει η καταβολή τροφείων.

Ερ.5η: Όχι, η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν αποτελεί καλή πρακτική βελτίωσης των Παιδικών Σταθμών, διότι ο τρόπος που δίνονται τα χρήματα στους γονείς μέσω του Προγράμματος του ΕΣΠΑ, δεν δημιουργεί ευνοϊκές συνθήκες για αναβάθμιση των Σταθμών και πρόσληψη νέου μόνιμου προσωπικού.

Ερ. 6η: Θεωρώ ότι οι σταθμοί θα ήταν πιο αποτελεσματικοί σε επίπεδο Διεύθυνσης και όχι Τμήματος, λόγω του διευρυμένου αντικειμένου τους.

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ 3η:

Ερ. 1η: Ο Δήμος δίνει έμφαση στην άσκηση κοινωνικής πολιτικής μέσω των Παιδικών Σταθμών, με πολλές δράσεις όπως: ενίσχυση της εργαζόμενης οικογένειας, των ευπαθών ομάδων (μονογονεϊκές οικογένειες, άνεργη μητέρα), με παροχή παιδιατρικής υποστήριξης και οργάνωσης ομιλιών από συνεργάτη παιδίατρο με τους γονείς.

Ερ.2η: Σε σχέση με τη ζήτηση θέσεων που υπάρχει κάθε χρόνο για εγγραφή παιδιών στους σταθμούς, ο υπάρχων αριθμός Παιδικών Σταθμών δεν είναι αρκετός. Επίσης υπάρχει μειωμένος αριθμός βρεφικών τμημάτων. Όσο αφορά την προοπτική συνεργασίας του Δήμου με άλλους φορείς, διαφωνώ ότι θα μπορούσε να λειτουργήσει θετικά.

Ερ. 3η: Ο Δήμος μέσω της άσκησης κοινωνικής πολιτικής προσπαθεί να καλύπτει τον συνεχώς αυξανόμενο αριθμό αιτήσεων οικογενειών τόσο εργαζομένων όσο και των ανέργων. Στο σχεδιασμό του περιλαμβάνει τη δημιουργία νέων τμημάτων αλλά αδυνατεί να επιλύσει τα σοβαρά χωροταξικά προβλήματα που οι σταθμοί παρουσιάζουν.

Ερ. 4η: Η απουσία οικονομικής εισφοράς-τροφείων για τους πολίτες που κάνουν χρήση των παροχών των Παιδικών Σταθμών προστίθεται στα θετικά στοιχεία, καθώς και η πολιτική της υφιστάμενης αρχής να ικανοποιεί όσο το δυνατόν περισσότερα αιτήματα πολιτών για ένταξη των παιδιών τους σε Σταθμό. Στα σοβαρότερα προβλήματα όμως είναι η χωροταξική κατανομή των Σταθμών, η έλλειψη επαρκούς αριθμού βρεφικών τμημάτων, το μειωμένο μόνιμο προσωπικό, με πιο σοβαρό

πρόβλημα την περιοδική αλλαγή του προσωπικού που εργάζονται στους Σταθμούς (συμβάσεις ορισμένου χρόνου).

Ερ. 5η: Θεωρώ ότι η εμπειρία που προσκομίζουμε από την Ε.Ε. μπορεί να εφαρμοστεί επιτυχώς στη λειτουργία των σταθμών του Δήμου μας και μας έχει βοηθήσει σε ένα βαθμό στην άσκηση κοινωνικής πολιτικής.

Ερ.6η: Συμφωνώ με την αναγκαιότητα οργανωτικής αλλαγής στους Παιδικούς Σταθμούς του Δήμου Κερατσινίου-Δραπετσώνας, οι οποίοι στην υφιστάμενη κατάσταση λειτουργούν ως Τμήμα και όχι ως Διεύθυνση. Θεωρώ ότι είναι αναγκαία η διαδικασία αξιολόγησης των εργαζομένων και η αξιοποίηση στο σχεδιασμό και στη λήψη αποφάσεων ατόμων μέσα από το χώρο των σταθμών έμπειρα στις ιδιαιτερότητες και τα προβλήματα τους.

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ 4η:

Ερ.1η: Οι Παιδικοί Σταθμοί είναι μια δομή των ΟΤΑ η οποία έχει ως σκοπό, πέρα από την διαπαιδαγώγηση των παιδιών, να βρίσκεται κοντά στην εργαζόμενη οικογένεια. Κατά συνέπεια όσο περισσότερες ανάγκες της καλύπτει τόσο οι πολίτες είναι ευχαριστημένοι με την εκάστοτε δημοτική αρχή.

Ερ.2η: Σίγουρα οι ανάγκες είναι μεγάλες για αυτό και προσπαθούμε να λειτουργήσουμε περισσότερους χώρους φιλοξενίας για τα παιδιά των δημοτών μας. Αυτή τη στιγμή δεν βλέπουμε κάποια συνεργασία με ιδιώτες.

Ερ.3η: Πιστεύω ότι βρισκόμαστε σε καλό δρόμο. Βελτιώνουμε τις παροχές μας με το εξειδικευμένο προσωπικό, το βελτιωμένο από ειδικό διατροφολόγο ημερήσιο πρόγραμμα σίτισης των παιδιών, τη δωρεάν φιλοξενία όλων των παιδιών ανεξαρτήτου οικονομικής κατάστασης, κ.λ.π.

Ερ.4η: Η οικονομική κατάσταση της χώρας μας δεν αφήνει και πολλά περιθώρια στους δήμους. Ναι, είμαστε κοντά στην εργαζόμενη αλλά πλέον και στην άνεργη μητέρα. Ένα πρόβλημα που αντιμετωπίζουμε είναι η στέγαση των παιδικών μας σε παλιά και όχι σύγχρονα ενοικιαζόμενα κτήρια. Τέλος ευκαιρίες που μας δίνουν τη

δυνατότητα βελτίωσης, όπως π.χ. το Πρόγραμμα Εναρμόνιση Σχολικής και Επαγγελματικής Ζωής, να προσπαθούμε να τις εκμεταλλευόμαστε.

Ερ.5η: Ναι, μας έχει βοηθήσει να κάνουμε βήματα βελτίωσης.

Ερ.6η: Φυσικά οι οργανωτικές αλλαγές θα βοηθούσαν στην πιο άμεση αντιμετώπιση των καθημερινών προβλημάτων που παρουσιάζονται στη λειτουργία των σταθμών, αν δηλ. υπήρχε Διεύθυνση Παιδικών Σταθμών και όχι Τμήμα Παιδικών Σταθμών, και φυσικά αν στην οργάνωση και διοίκηση υπήρχαν στελέχη από τον χώρο των Παιδικών Σταθμών με εμπειρία στο αντικείμενο και τις ιδιαιτερότητες του.

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ 5η:

Ερ. 1η: Η λειτουργία των Παιδικών Σταθμών του Δήμου συμβάλλει σημαντικά στο να διαφαιίνεται το κοινωνικό πρόσωπο της Πολιτείας. Μέσω των δομών αυτών οι παιδαγωγοί προσφέρουν τις υπηρεσίες στην πλειοψηφία των οικογενειών του Δήμου καθώς και σε συνανθρώπους μας που έχουν πληγεί από την οικονομική κρίση και δεν θα μπορούσαν να προσφέρουν στα παιδιά τους τη δημιουργική απασχόληση που έχουν ανάγκη.

Ερ.2η: Οι χώροι αγωγής και δημιουργικότητας που είναι οι Παιδικοί Σταθμοί ποτέ δεν είναι επαρκείς. Αν και γίνονται ιδιαίτερα σημαντικές προσπάθειες προς αυτή την κατεύθυνση καθώς βλέπουμε ότι στο Δήμο μας θα επαναλειτουργήσει ένας τέτοιος χώρος που παρέμενε για χρόνια εκτός λειτουργίας. Επίσης υπάρχει και η πρόθεση για τη λειτουργία νέων δομών και κτιριακών εγκαταστάσεων.

Ερ.3η: Οι ανάγκες της οικογένειας καλύπτονται κατά ένα μεγάλο μέρος. Δεν μπορούμε όμως να μην επισημάνουμε τις ελλείψεις που υπάρχουν σε κτιριακή καθώς και υλικοτεχνική υποδομή, καθώς οι χώροι σε μερικές περιπτώσεις κρίνονται ακατάλληλοι για τον σκοπό που υπηρετούν. Επίσης στις περισσότερες των περιπτώσεων δεν υπάρχει η απαραίτητη τεχνολογία ώστε να στηρίξει τη λειτουργία των δομών.

Ερ.4η: Τα προβλήματα όπως ανέφερα και προηγουμένως εντοπίζονται στην ακαταλληλότητα των κτιρίων, στη συνεχή εναλλαγή προσωπικού (κυρίως

παιδαγωγικού), καθώς οι συμβασιούχοι αποτελούν μεγάλο μέρος του στοιχειώδους δυναμικού που είναι απαραίτητο για τη λειτουργία των Παιδικών Σταθμών.

Ερ.5η: Τα προγράμματα που πραγματοποιεί η Ε.Ε. αποτελούν μια καλή πρακτική που ίσως δεν διαφαίνονται τα αποτελέσματα της τόσο έντονα στη λειτουργία των σταθμών, ενώ πραγματικοί αποδέκτες θα έπρεπε να είναι κυρίως τα παιδιά, κάτι το οποίο δεν γίνεται ιδιαίτερα αντιληπτό σε αυτά.

Ερ.6η: Οι οργανωτικές αλλαγές είναι αναγκαίες και θα πρέπει να έχουν ως κύριο μέλημα την αλλαγή των κτιρίων όπου αυτό είναι απαραίτητο καθώς και την αναδιάρθρωση του προσωπικού όσο αφορά στις θέσεις ευθύνης, ώστε να είναι πιο αποτελεσματική η λειτουργία των δομών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: Αξιολόγηση & ανασχεδιασμός διοικητικής λειτουργίας Παιδικών Σταθμών Δήμου Κερατσινίου-Δραπετσώνας

6.1 Αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης Δημοτικών Παιδικών Σταθμών Δήμου Κερατσινίου-Δραπετσώνας

Λαμβάνοντας υπόψη τις απαντήσεις των εργαζομένων και των γονέων στα ερωτηματολόγια αλλά και τις απαντήσεις που έδωσαν οι εργαζόμενοι στις συνεντεύξεις, μπορούν να προκύψουν σημαντικά συμπεράσματα που αφορούν την αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης των Δημοτικών Παιδικών Σταθμών του Δήμου Κερατσινίου-Δραπετσώνας.

Αρχικά, όπως διαπιστώνουμε σημαντικός αριθμός εργαζομένων, περίπου ένας στους δύο εργάζεται για χρονικό διάστημα δύο έως πέντε έτη μέσω ΕΣΠΑ, γεγονός που δημιουργεί ανασφάλεια στο ανθρώπινο δυναμικό των Δημοτικών Παιδικών. Πέρα όμως από τους συμμετέχοντες στην έρευνα, διαπιστώνουμε ότι οι εργαζόμενοι μέσω ΕΣΠΑ στο σύνολο των Παιδικών Σταθμών εκπροσωπούν το 65% περίπου του συνόλου των εργαζομένων, δημιουργώντας αβεβαιότητα αναφορικά με την επαρκή στελέχωση από χρονιά σε χρονιά. Ο λόγος των εργαζομένων από το πρόγραμμα ΕΣΠΑ προς το σύνολο των εργαζομένων, μπορεί να αποτελέσει ένα δείκτη αξιολόγησης ανά μονάδα και να επιδιώκει ο Δήμος να βρίσκεται σε ορισμένα επίπεδα, έτσι ώστε να μην υπάρχει πιο έντονος κίνδυνος στις επιμέρους δομές. Επίσης, στα θετικά του ανθρώπινου δυναμικού συγκαταλέγεται το γεγονός ότι είναι η πλειοψηφία των εργαζομένων είναι σχετικά νεαρής ηλικίας, κάτι που πιθανώς σχετίζεται με περισσότερη διάθεση για εργασία αλλά και περισσότερες προοπτικές εκπαίδευσης και κατάρτισης. Ο λόγος των εργαζομένων που είναι ηλικίας κάτω των 40 ετών, προς το συνολικό αριθμό των εργαζομένων, αποτελεί έναν ακόμα δείκτη για την βιώσιμη λειτουργία των οργανισμών. Συνεπώς, η διοίκηση οφείλει να διατηρεί τον δείκτη αυτόν σε υψηλά επίπεδα, ενώ παράλληλα δεν θα πρέπει να αποκλίνει ιδιαίτερα από μονάδα σε μονάδα.

Επιπροσθέτως, τρεις στους τέσσερις εργαζομένους θεωρεί ότι η ηγεσία είναι αποτελεσματική, ωστόσο με ποσοστό που ξεπερνά το 75% θεωρεί ότι οι πόροι που

διατίθεται προς τους Παιδικούς Σταθμούς δεν είναι επαρκείς, κατατάσσοντας το πρόβλημα αυτό στα σημαντικότερα. Επίσης, άλλα σημαντικά προβλήματα όπως παρουσιάστηκαν από τους εργαζομένους είναι η άσχημη κατάσταση των υποδομών και η δημιουργία προβλημάτων που σχετίζεται με τις πιέσεις από τον μεγάλο αριθμό μαθητών. Από την άλλη, σε χαμηλότερα ποσοστά κυμαίνεται το πρόβλημα της έλλειψης ανθρώπινου δυναμικού, καθώς και της χαμηλής ποιότητας αυτού. Η ηγεσία, η οποία ως επί το πλείστον κρίνεται ικανοποιητικά επιδρά θετικά στη συνεργασία μεταξύ των εργαζομένων στους Δημοτικούς Παιδικούς Σταθμούς του Δήμου Κερατσινίου Δραπετσώνας καθώς και στη συνεργασία μεταξύ των γονέων και των υπαλλήλων. Οι εργαζόμενοι οδηγούνται σε εργασιακή εξουθένωση κυρίως λόγω του μεγάλου αριθμού μαθητών αλλά και εξαιτίας της χαμηλής εργασιακής ικανοποίησης που λαμβάνουν εξαιτίας του καθεστώτος αβεβαιότητας που αναφέρθηκε προηγουμένως, όπως και εξαιτίας των απαρχαιωμένων υποδομών.

Όσον αφορά τους γονείς προκύπτει ότι η πλειοψηφία αυτών είναι ηλικίας μεταξύ 31-40, με παραπάνω από τους μισούς να είναι απόφοιτοι ΑΕΙ ή ΤΕΙ και τη συντριπτική πλειοψηφία να εργάζεται. Οι γονείς θεωρούν ότι οι πόροι που διατίθενται στους Δημοτικούς Παιδικούς Σταθμούς του Δήμου Κερατσινίου-Δραπετσώνας είναι επαρκείς, ενώ θεωρούν ότι ο οργανισμός τους διαχειρίζεται σωστά, γεγονός που συνδέεται με την εμπιστοσύνη αυτών προς τον θεσμό. Θα πρέπει να επισημάνουμε ότι ένα ποσοστό της τάξεως του 80% των γονέων είναι ικανοποιημένο με το προσωπικό το οποίο εργάζεται στους Δημοτικούς Παιδικούς Σταθμούς, ενώ η πλειοψηφία χρησιμοποιεί τις υπηρεσίες ΕΣΠΑ, γεγονός που δημιουργεί ανασφάλεια στους γονείς, καθώς ελλοχεύει ο κίνδυνος να μην επιλεγούν τα παιδιά τους στις παροχές του προγράμματος ΕΣΠΑ. Ο βαθμός ικανοποίησης των γονέων, μπορεί να αποτυπώνεται μέσω συμπλήρωσης σχετικού ερωτηματολογίου ανά τακτά χρονικά διαστήματα εντός της σχολικής χρονιάς (όπως π.χ. ανά τρεις μήνες), έτσι ώστε να υπάρχει διαρκής ανατροφοδότηση προς την διοίκηση, αλλά και προς τους ίδιους τους εργαζόμενους.

Το σημαντικότερο πρόβλημα σύμφωνα με τους γονείς είναι οι περιορισμένοι διαθέσιμοι πόροι με τεράστια διαφορά από τα υπόλοιπα προβλήματα, ενώ αντίθετα δεν φαίνεται να θεωρούν ιδιαίτερα σημαντικό πρόβλημα τον μεγάλο αριθμό μαθητών, εν αντιθέσει με τους εργαζομένους που το θεωρούν. Ένας δείκτης για την παρακολούθηση των εξελίξεων ως προς τη χρηματοδότηση των παιδικών σταθμών

είναι τα κονδύλια που λαμβάνουν οι Παιδικοί Σταθμοί του Δήμου Κερατσινίου-Δραπετσώνας ως ποσοστό, σε σύγκριση με τις υπόλοιπες περιοχές της Ελλάδας, αλλά και με τον Ευρωπαϊκό μέσο όρο. Οι γονείς βλέπουν θετικά τη συνεργασία των Δημοτικών Παιδικών Σταθμών με τον ιδιωτικό τομέα, προκειμένου να αναπτυχθούν συνέργειες και βελτιωθούν οι παρεχόμενες υπηρεσίες προς τα παιδιά τους, ενώ είναι διατεθειμένοι να πληρώσουν ένα ποσό σε μηνιαία βάση έτσι ώστε να αυξηθεί η ποιότητα των υπηρεσιών. Επομένως, δίνουν ιδιαίτερη βαρύτητα στην ποιότητα.

Από τις συνεντεύξεις που έγιναν με τους εργαζόμενους των Δημοτικών Παιδικών Σταθμών του Δήμου Κερατσινίου Δραπετσώνας, προκύπτει ότι οι Παιδικοί Σταθμοί συμβάλλουν στην άσκηση κοινωνικής πολιτικής από τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης, καθώς οι γονείς δεν αναγκάζονται να πληρώσουν δίδακτρα προκειμένου τα παιδιά τους να φοιτήσουν στους Παιδικούς Σταθμούς. Ωστόσο, οι εργαζόμενοι εντοπίζουν ως πρόβλημα τον μη επαρκή αριθμό Παιδικών Σταθμών και ιδίως τον περιορισμένο αριθμό των βρεφικών τμημάτων. Επιπλέον, οι εργαζόμενοι θεωρούν ότι αξιοποιείται η Ευρωπαϊκή εμπειρία για τη λειτουργία των Δημοτικών Παιδικών Σταθμών αλλά και ευρύτερα στην άσκηση της κοινωνικής πολιτικής, ενώ θεωρούν ότι θα πρέπει να προχωρήσουν οργανωτικές αλλαγές, ξεκινώντας από τη δημιουργία Διεύθυνσης Παιδικών Σταθμών στο Δήμο Κερατσινίου Δραπετσώνας, αντί για Τμήμα που είναι έως σήμερα.

6.2 Ανασχεδιασμός διοικητικής λειτουργίας Παιδικών Σταθμών – Προτάσεις

Όπως ήδη αναφέραμε, οι εργαζόμενοι φαίνεται να ζητούν την οργάνωση Διεύθυνσης Παιδικών Σταθμών στο Δήμο Κερατσινίου-Δραπετσώνας, αντί για Τμήμα που είναι έως τώρα. Η εξέλιξη αυτή θα έχει και ουσιαστικά αλλά και συμβολικά οφέλη, καθώς θα τονίσει αφενός την σημασία που δίνει ο Δήμος στην άσκηση της κοινωνικής πολιτικής μέσω των Παιδικών Σταθμών, αφετέρου θα δώσει περισσότερα περιθώρια για ευελιξία και ανάπτυξη πρωτοβουλιών. Επιπλέον, λαμβάνοντας υπόψη το πρόβλημα των υποδομών και του μεγάλου αριθμού μαθητών, θα πρέπει ο Δήμος να διεκδικήσει μέσα από Ευρωπαϊκά και Εθνικά προγράμματα την κατασκευή νέων υποδομών και την αναβάθμιση των υφιστάμενων, έτσι ώστε να μπορούν να καλύπτουν επαρκώς τον αριθμό των μαθητών. Στα πλαίσια αυτά, μπορεί

να απευθυνθεί και στον ιδιωτικό τομέα ή σε ιδρύματα, έτσι ώστε υπό τη μορφή κάποιας χορηγίας να γίνει ένα τμήμα αυτών των δράσεων. Ήδη ορισμένες εταιρείες και στην Ελλάδα, παρέχουν τη δυνατότητα κατασκευής ή αναβάθμισης κτιριακών σχολικών εγκαταστάσεων, ιδίως εκεί όπου υπάρχει διαπιστωμένο πρόβλημα όπως είναι για παράδειγμα ο Δήμος Κερατσινίου Δραπετσώνας.

Ιδιαίτερη σημασία θα πρέπει να δοθεί στο ανθρώπινο δυναμικό, παρά το γεγονός ότι οι γονείς είναι κατά γενική ομολογία ικανοποιημένοι από αυτό. Αρχικά, θα πρέπει να εκπονηθεί ένα μεσομακροπρόθεσμο σχέδιο που θα αποτυπώνει τις ανάγκες σε ανθρώπινο δυναμικό και θα εξετάζει τη δυνατότητα σταδιακής απεξάρτησης από το ΕΣΠΑ, έτσι ώστε σε βάθος χρόνου, το προσωπικό που χρηματοδοτείται από το ΕΣΠΑ να περιοριστεί και να αυξηθεί ο αριθμός των μόνιμων ή με συμβάσεις αορίστου χρόνου εργαζομένων. Στο γεγονός αυτό όμως θα πρέπει να συμβάλλει και η επικείμενη βελτίωση της δημοσιονομικής κατάστασης της χώρας, καθώς μόνο τότε θα μπορέσουν να γίνουν περισσότερες προσλήψεις μόνιμου προσωπικού σε σχέση με σήμερα. Έως τότε, θα πρέπει να παρέχεται εκπαίδευση και κατάρτιση στο υφιστάμενο ανθρώπινο δυναμικό καθώς και τα σχετικά κίνητρα, έτσι ώστε να συνεχίσουν να παρέχουν υψηλής ποιότητας υπηρεσίες.

Λαμβάνοντας υπόψη την σχετική ικανοποίηση που υπάρχει ως προς την άσκηση της ηγεσίας, θα πρέπει να γίνει ανακατανομή των αντικειμένων και των αρμοδιοτήτων, έτσι ώστε να βελτιωθεί η αποτελεσματικότητα και η αποδοτικότητα, αλλά και το αίσθημα ικανοποίησης των εργαζομένων, ενώ παράλληλα αναμένεται να περιοριστούν οι τριβές και οι συγκρούσεις μεταξύ τους. Επιπροσθέτως, στα πλαίσια της διαρκούς βελτίωσης της ποιότητας υπηρεσιών, μπορεί να υιοθετηθεί ένα σύστημα αξιολόγησης όλης της λειτουργίας των Παιδικών Σταθμών, λαμβάνοντας υπόψη εφάμιλλες κλίμακες αξιολόγησης από ιδιωτικούς Παιδικούς Σταθμούς.

Όσον αφορά τις δυνατότητες συνεργασίας με τον ιδιωτικό τομέα, διαπιστώνουμε ότι οι απόψεις των γονέων και των εργαζομένων παρουσιάζουν διαφορές και έτσι η λήψη οποιασδήποτε πρωτοβουλίας απαιτεί διάλογο και περαιτέρω εξέταση καλών πρακτικών για το πως θα μπορούσε να λειτουργήσει, ένα τέτοιο σύστημα. Τέλος, θα πρέπει να επισημάνουμε ότι θα πρέπει η Διεύθυνση Παιδικών Σταθμών, εφόσον δημιουργηθεί να θέσει ως στόχο την βελτιστοποίηση της διαχείρισης των οικονομικών πόρων που παρέχονται προς τους Παιδικούς Σταθμούς.

Μια ακόμη διάσταση στην οποία μπορεί να υπάρξει οργανωτική αλλαγή είναι η αύξηση του επιπέδου συνεργασίας των Παιδικών Σταθμών με άλλες υπηρεσίες του Δήμου αλλά και της Περιφέρειας ευρύτερα. Για παράδειγμα, μπορεί να αναπτυχθεί στενότερη συνεργασία με την Διεύθυνση Κοινωνικής Πολιτικής, έτσι ώστε να υπάρχει όσο το δυνατόν πληρέστερη κάλυψη των αναγκών των ευάλωτων ομάδων πληθυσμού από τις δομές του Δήμου. Επίσης, μπορεί να υπάρχει συνεργασία με τις αντίστοιχες Διευθύνσεις Πολιτισμού, έτσι ώστε να αναβαθμιστεί και η θέση του Παιδικού Σταθμού σε σχέση με την τοπική κοινωνία. Ενδεικτική δράση στην κατεύθυνση αυτή είναι η συνεργασία της Διεύθυνσης Πολιτισμού με τους Παιδικούς Σταθμούς. Επιπροσθέτως, οι Παιδικοί Σταθμοί μπορούν να αναπτύξουν καλύτερη συνεργασία με τις Διευθύνσεις Προμηθειών, τόσο του Δήμου, όσο και της Περιφέρειας, έτσι ώστε να διαχειρίζονται τις αναγκαίες προμήθειές τους, όπως για παράδειγμα αυτές που σχετίζονται με το φαγητό με τον καλύτερο δυνατό τρόπο, εξοικονομώντας χρήματα και κάνοντας καλύτερο προγραμματισμό.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Συνοψίζοντας διαπιστώνουμε ότι οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης, καλούνται να ασκήσουν κοινωνική πολιτική, προκειμένου να ικανοποιηθούν οι ανάγκες των δημοτών τους. Ιδίως τα τελευταία χρόνια, όπου η χώρα μας βιώνει έντονη οικονομική κρίση, οι πιέσεις προς μεγάλες ομάδες του πληθυσμού είναι εντονότερες, με αποτέλεσμα να χρήζουν προστασίας και ενίσχυσης. Όμως, η άσκηση της κοινωνικής πολιτικής στην Ελλάδα παρουσιάζει δομικές αδυναμίες, καθώς δεν διαθέτει επαρκή εργαλεία για να ασκείται με αποτελεσματικό τρόπο, ενώ οι δικαιούχοι δεν είναι πάντοτε αυτοί που πρέπει. Χαρακτηριστικό δε είναι η ιδιαίτερη μέριμνα για τις συντάξεις, χωρίς να δίνεται η δέουσα προσοχή στην ενίσχυση και ενδυνάμωση της οικογένειας.

Στα πλαίσια της παρούσας εργασίας εξετάστηκε η λειτουργία των Δημοτικών Παιδικών Σταθμών του Δήμου Κερατσινίου-Δραπετσώνας, προκειμένου να διαπιστωθεί η υφιστάμενη κατάσταση, αλλά και να γίνουν προτάσεις, έτσι ώστε αφενός να λειτουργούν με το βέλτιστο δυνατό κόστος, δεδομένης της δημοσιονομικής κατάστασης στην οποία βρίσκεται η χώρα, αφετέρου δε να μπορούν να παρέχουν υπηρεσίες υψηλής ποιότητας προς τους μαθητές. Όπως διαπιστώθηκε τόσο μέσω των ερωτηματολογίων όσο και μέσω των συνεντεύξεων, το σημαντικότερο πρόβλημα είναι η έλλειψη πόρων, αλλά και οι απαρχαιωμένες υποδομές, ενώ σύμφωνα με τις απόψεις των εργαζομένων πρόβλημα αποτελεί και ο αριθμός των μαθητών, οι οποίοι δυσκολεύονται να εξυπηρετηθούν από τις υφιστάμενες υποδομές. Επίσης, πρόβλημα αποτελεί η μεγάλη εξάρτηση λειτουργίας των Παιδικών Σταθμών από το ΕΣΠΑ, καθώς τόσο η πλειοψηφία των εργαζομένων όσο και η πλειοψηφία των ωφελούμενων λαμβάνει χρηματοδότηση από το πρόγραμμα, γεγονός που καθιστά ευάλωτη την λειτουργία του θεσμού.

Προκειμένου να μπορέσουν οι Δημοτικοί Παιδικοί Σταθμοί να ξεπεράσουν τα προβλήματά τους, αλλά και να παρέχουν υπηρεσίες προς όλους τους πιθανούς ωφελούμενους, στα πλαίσια άσκησης κοινωνικής πολιτικής, με υψηλά κριτήρια ποιότητας. Έτσι, οι εργαζόμενοι προτείνουν να δημιουργηθεί ξεχωριστή Διεύθυνση που θα ασχολείται με την λειτουργία των Δημοτικών Παιδικών Σταθμών, αντί για τη λειτουργία Τμήματος όπως γίνεται σήμερα. Έτσι, θα μπορέσει να υπάρξει καλύτερη και αποτελεσματικότερη οργάνωση των Δημοτικών Παιδικών Σταθμών. Παράλληλα,

προτείνεται να υπάρξει εκ νέου κατανομή των αρμοδιοτήτων μεταξύ του ανθρώπινου δυναμικού, έτσι ώστε να αυξηθεί η αποτελεσματικότητα της εργασίας τους, αλλά και να μετριαστούν οι εργασιακές συγκρούσεις και φαινόμενα εργασιακής εξουθένωσης. Επιπλέον, καλείται ο Δήμος Κερατσινίου-Δραπετσώνας, να αναζητήσει χρηματοδότηση για την βελτίωση των υποδομών του, ακόμα και για την κατασκευή νέων, τόσο από τον δημόσιο τομέα, κυρίως μέσω Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων, όσο και από τον ιδιωτικό τομέα μέσω χορηγιών και δωρεών. Τέλος, θα πρέπει να βελτιωθεί η χρηματοοικονομική απόδοση του οργανισμού, χωρίς να μειώνεται η ποιότητα των υπηρεσιών που παρέχονται προς τα παιδιά.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Barnekow , V. και συν., 2013. *Improving the lives of children and young people: case studies from Europe. Volume 1. Early child-hood.*. Denmark : World Health Organisation .

Brauckmann , S. & Pasiardis , P., 2011. A validation study of the leadership styles of a holistic leadership theoretical framework. *International Journal of Educational Management* , pp. 11-32.

Daft , R., 2005. *Οργανωσιακή θεωρία και σχεδιασμός - Επιμελ. Α. Αντωνίου*. 8η Έκδοση επιμ. Αθήνα: Εκδόσεις Κλειδάριθμος .

EACEA/Eurydice , 2009. *Key Data on Education in Europe*. Brussels: EACEA/Eurydice.

Esping-Andersen , G., 2006. *Γιατί χρειαζόμαστε ένα νέο κοινωνικό κράτος πρόνοιας.*. Αθήνα: Εκδόσεις Διόνικος .

European Commision , 2014. *Key Data on Early Childhood Education and Care in Europe - Eurydice and Eurostat Report*. s.l.:European Commission.

European System of Integrated Social Protection Statistics, 2014. *Glossary: European system of integrated social protection statistics*. s.l.:European System of Integrated Social Protection Statistics.

Fritz , S. W., 2002. The European Social Model. *Journal of Common Market Studies* , pp. 645-670.

Janta , B., 2011. *Caring for children in Europe. European Commission's Directorate-General for Employment, Social Affairs and Inclusion*. s.l.:RAND Europe.

Jones , G. R., 2010. *Organizational theory, design and change*. N.J.: Upper Saddle River : Pearson/Prentice Hall.

Magoulios , G. & Pretsios , N., 2015. Structures and Financing Means of Local Government's Social Policy in Greece. A Case Study of Thessaloniki's Municipalities. *Procedia Economis and Finance* , pp. 287-302.

Milio, S., 2014. The conflicting effects of multi-level governance and the partnership principle: evidence from the Italian experience. *European Urban and Regional Studies* , pp. 384-397.

Mintzberg , H., 1979. *The structure of organizations*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall .

Moss , P., 2007. *Bringing Politics into the Nursery: Early Childhood Education as a Democratic Practice.*. s.l.:Vans Lees Foundation .

Nipponen , H., 2005. *Leadership and management in child care services: contextual factors and their impact of practice*. Australia: s.n.

Ostroff , F., 2006. *Change Management in Government*. s.l.:Harvard Business Review .

- Βακόλα , Μ. & Νικολάου , Ι., 2012. *Οργανωσιακή ψυχολογία & συμπεριφορά*. Αθήνα: Εκδόσεις Rosili .
- Δήμος Κερατσινίου-Δραπετσώνας , 2014. *Στρατηγικό Σχέδιο Δήμου Κερατσινίου-Δραπετσώνας*. Κερατσίνι : Δήμος Κερατσινίου-Δραπετσώνας .
- ΕΕΤΑΑ Α.Ε., 2017. *ΕΣΠΑ 2014-2020: Επιχειρησιακό Πρόγραμμα "Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση" - Δράση "Εναρμόνιση Οικογενειακής & Επαγγελματικής Ζωής"*. Αθήνα: ΕΕΤΑΑ Α.Ε..
- Ζαβλανός , Μ., 2002. *Οργανωτική συμπεριφορά*. Αθήνα: Εκδόσεις Σταμούλη .
- Ινστιτούτο Τοπικής Αυτοδιοίκησης , 2006. *Κοινωνική πολιτική και Τοπική Αυτοδιοίκηση*. Αθήνα: Ινστιτούτο Τοπικής Αυτοδιοίκησης .
- Κοντιάδης , Ξ. & Απιστούλας, Δ., 2006. *Μεταρρύθμιση του κοινωνικού κράτους και τοπική αυτοδιοίκηση*. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση .
- Κοντιάδης , Ξ. & Τσέκος, Θ., 2008. Οι νέες λειτουργίες των ΟΤΑ στον Σχεδιασμό και την εφαρμογή δράσεων κοινωνικής πολιτικής. Στο: Ξ. Κοντιάδης & Θ. Τσέκος, επιμ. *Η αναδιάρθρωση της κοινωνικής διοίκησης σε τοπικό επίπεδο*. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση, pp. 15-34.
- Κουκουφιλίππου , Ι., Παπαβασιλείου , Ε. & Κοΐνης , Α., 2016. Κοινωνική πολιτική και δαπάνες κοινωνικής προστασίας και υγείας. *Το Βήμα του Ασκληπιού* , Οκτώβρης-Δεκέμβριος , pp. 346-364.
- Λαδιάς, Χ. Α., 2014. *Ειδικά Θέματα Τοπικής Αυτοδιοίκησης*. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση .
- Λυμπεράκη , Α. & Τήνιος , Π., 2010. Η προσφορά και η ζήτηση αλληλεγγύης στην πράξη: Συγκριτική ανάλυση πρακτικών φροντίδας από και προς άτομα άνω των 50 ετών στην Ευρώπη. Στο: Μ. Πετμεζίδου & Χ. Παπαθεοδώρου , επιμ. *Κοινωνική Μεταρρύθμιση και Αλλαγές στο Μείγμα "Δημοσίου"- "Ιδιωτικού" στο Πεδίο της Κοινωνικής Προστασίας*. Αθήνα: Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα, pp. 438-469.
- Μάντζιου , Τ. & Πετρογιάννης , Κ., 2009. Η Ποιότητα των κέντρων προσχολικής αγωγής και η υποβολή ερωτήσεων από παιδιά.. *Σύγχρονη Κοινωνία, Εκπαίδευση και Ψυχική Υγεία (ΣΚΕΨΥ)*, pp. 101-128.
- Ματσαγγάνης , Μ., 1999. Τα διλήμματα της μεταρρύθμισης του κοινωνικού κράτους. Στο: Μ. Ματσαγγάνης , επιμ. *Προοπτικές του κοινωνικού κράτους στη Νότια Ευρώπη*. Αθήνα: Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα.
- Ματσαγγάνης , Μ., 2004. *Η κοινωνική αλληλεγγύη και οι αντιφάσεις της: Ο ρόλος του ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος σε μια σύγχρονη οικονομική πολιτική*. Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική .
- Μητράκος , Θ. & Τσακλόγλου , Π., 2011. *Ανισότητα, φτώχεια και υλική ευημερία: από τη μεταπολίτευση ως την τρέχουσα κρίση. Εισήγηση στην Ημερίδα "Κοινωνική πολιτική και*

κοινωνική συνοχή στην Ελλάδα σε συνθήκες οικονομικής κρίσης". Αθήνα: Τράπεζα της Ελλάδος .

Μπουζάκης , Σ., 2002. *Εκπαιδευτικές Μεταρρυθμίσεις στην Ελλάδα..* Αθήνα: Εκδόσεις Gutenberg.

Μπουραντάς , Δ. Κ., 2005. *Ηγεσία-Ο δρόμος της διαρκούς επιτυχίας.* Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική .

Παπαθανασίου , Α., 1997. *Διδακτορική Διατριβή: Προγράμματα και δραστηριότητες στους κρατικούς παιδικούς σταθμούς του Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας.* Ιωάννινα : Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων .

Πετρίδου , Ε., 2011. *Διοίκηση-Μάνατζμεντ: Μια εισαγωγική προσέγγιση.* Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Σοφία.

Πλυμάκης , Σ., 2015. *Η Κοινωνική Πολιτική στην ελληνική Τοπική Αυτοδιοίκηση. Διάλεξη στα πλαίσια του Διαπανεπιστημιακού Μεταπτυχιακού Προγράμματος "Τοπική και Περιφερειακή Ανάπτυξη και Αυτοδιοίκηση".* Αθήνα : Πανεπιστήμιο Πειραιώς- Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης-Πανεπιστήμιο Πειραιώς-Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης .

Ρομπόλης , Σ. Γ., 2013. Οικονομική Κρίση και Κοινωνικό Κράτος. *Κοινωνική Πολιτική* , 1-14 Απρίλιος .

Σακελλαρόπουλος , Θ., 2011. *Η Κοινωνική Πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης.* Αθήνα : Εκδόσεις Διόνικος .

Σαμπράκος , Ε., 2008. *Διοίκηση Μεταφορικών Επιχειρήσεων - Πανεπιστημιακές Σημειώσεις.* Πειραιάς : Τμήμα Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων-Πανεπιστήμιο Πειραιώς .

Σκαμνάκης , Χ. & Χάρδας, Α., 2017. Κοινωνική πολιτική στο τοπικό επίπεδο, η υποκλιμάκωση της κοινωνικής προστασίας τα χρόνια της κρίσης. *Κοινωνική Πολιτική* , Ιανουάριος .

Στασινοπούλου , Ο., 2006. *Σημειώσεις Μαθητήματος: Κοινωνική Πολιτική, βασικές έννοιες, ιστορική εξέλιξη, φορείς και πρότυπα.* Αθήνα: Πάντειο Πανεπιστήμιο-Τμήμα Κοινωνικής Πολιτικής.

Υπουργείο Εσωτερικών , 2011. *Εισήγηση: Πρόταση Μοντέλου Οργάνωσης της Κοινωνικής Υπηρεσίας Περιφέρειας και Ο.Τ.Α. Α' βαθμού.* Αθήνα: Υπουργείο Εσωτερικών .

Υφαντόπουλος , Δ., Μπαλούρδος , Δ. & Νικολόπουλος , Κ., 2009. Το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Μοντέλο . Στο: Δ. Υφαντόπουλος, Δ. Μπαλούρδος & Κ. Νικολόπουλος, επιμ. *Οικονομικές και Κοινωνικές Διαστάσεις του κράτους πρόνοιας.* Αθήνα : Εκδόσεις Βιβλιοπωλείο , pp. 70-109.

ΦΕΚ Β' 4249/2017, 2017. *Πρότυπος Κανονισμός Λειτουργίας Δημοτικών Παιδικών και Βρεφονηπιακών Σταθμών.* Αθήνα: Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας.

Χατζηστεφανίδης , Θ. Δ., 1986. *Ιστορία της νεολληνικής εκπαίδευσης (1821-1986)*. Αθήνα: Εκδόσεις Δημ. Ν. Παπαδήμα.

Χυτήρης , Λ., 2006. *Μάνατζεντ-Αρχές Διοίκησης Επιχειρήσεων*. Αθήνα : Εκδόσεις Interbooks.

Χυτήρης , Λ. Σ., 2017. *Οργανωσιακή Συμπεριφορά, έννοιες, θεωρία και τρόποι συμπεριφοράς για αποτελεσματική διοίκηση*. 4η Έκδοση επιμ. Αθήνα : Εκδόσεις Ε. Μπένου

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

Παράρτημα 1- Ερωτηματολόγιο 1 (Εργαζόμενοι Δημοτικών Παιδικών Σταθμών)

Το παρόν ερωτηματολόγιο απευθύνεται σε 50 εργαζόμενους των Δημοτικών Παιδικών Σταθμών του Δήμου Κερατσινίου-Δραπετσώνας, όπου περιλαμβάνονται εργαζόμενοι από όλα τα τμήματα, είτε δηλαδή εκπαιδευτικό προσωπικό, είτε διοικητικό προσωπικό, είτε βοηθητικό προσωπικό.

Στόχος του ερωτηματολογίου είναι να διερευνηθούν οι απόψεις των εργαζόμενων, έτσι ώστε να μπορέσει να γίνει όσο το δυνατόν καλύτερη αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης των παιδικών σταθμών, σε σχέση με τις υπηρεσίες που προσφέρουν εντός της ευρύτερης κοινωνικής πολιτικής που ασκείται από την Τοπική Αυτοδιοίκηση. Ακόμη, στόχος του ερωτηματολογίου είναι να διερευνήσει τα περιθώρια οργανωσιακών αλλαγών, καθώς και να αναδείξει τα θετικά στοιχεία των οργανισμών αυτών, τα οποία έχουν περιθώρια περαιτέρω βελτίωσης και ανάπτυξης.

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

Α. ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

1. Φύλο

Άνδρας

Γυναίκα

2. Ηλικία

Κάτω των 30

31-40

41-50

51-60

Άνω των 60

3. Επίπεδο Σπουδών

Κάτοχος Διδακτορικού τίτλου

- Κάτοχος Μεταπτυχιακού Τίτλου
- Απόφοιτος Α.Ε.Ι.
- Απόφοιτος Τ.Ε.Ι.
- Απόφοιτος Λυκείου

4. Παιδικός Σταθμός στον οποίο εργάζεται:.....(προαιρετικά)

5. Έτη εργασίας

- Λιγότερο των 2 ετών
- 2- 5
- 6-10
- 11-20
- 21-30
- Άνω των 30

6. Σχέση εργασίας

- Μόνιμος υπάλληλος
- ΙΔΑΧ
- ΙΔΟΧ
- ΙΔΟΧ ΕΣΠΑ
- Άλλη

7. Ασκείτε καθήκοντα προϊστάμενου ή έχετε ασκήσει κατά το πρόσφατο παρελθόν;

- Ναι Όχι

B. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΠΑΙΔΙΚΩΝ ΣΤΑΘΜΩΝ

8. Θεωρείτε ότι η ηγεσία ασκείται με αποτελεσματικό τρόπο στον παιδικό σταθμό όπου εργάζεστε;

- Ναι Δεν γνωρίζω Όχι

9. Πιστεύετε ότι η πολιτεία διαθέτει επαρκείς πόρους για την λειτουργία των Δημοτικών Παιδικών Σταθμών;

- Ναι Δεν γνωρίζω Όχι

10. Σε ποιο βαθμό πιστεύετε ότι το προφίλ ηγεσίας επιδρά στα ακόλουθα (1=καθόλου, 2=λίγο, 3=αρκετά, 4=πολύ, 5=πάρα πολύ)

Στη συνεργασία μεταξύ των εργαζομένων στον παιδικό σταθμό	1	2	3	4	5
Στην συνεργασία μεταξύ του παιδικού σταθμού και της οικογένειας	1	2	3	4	5
Στη συνεργασία μεταξύ του παιδικού σταθμού και της τοπικής κοινότητας	1	2	3	4	5
Στην ποιότητα των υπηρεσιών που προσφέρονται προς τα παιδιά και τα βρέφη	1	2	3	4	5

11. Θεωρείτε ότι το ανθρώπινο δυναμικό που απασχολείται στον παιδικό σταθμό που εργάζεστε είναι επαρκές για την κάλυψη των αναγκών;

Ναι Δεν γνωρίζω Όχι

12. Θεωρείτε ότι το ΕΣΠΑ συμβάλλει καθοριστικά στην άσκηση κοινωνικής πολιτικής των ΟΤΑ μέσω της χρηματοδότησης των παιδικών σταθμών;

Ναι Δεν γνωρίζω Όχι

13. Πιστεύετε ότι χρησιμοποιούνται οι παροχές του ΕΣΠΑ αποτελεσματικά στη λειτουργία των παιδικών σταθμών;

Ναι Δεν γνωρίζω Όχι

14. Πιστεύετε ότι μέσω των Δημοτικών Παιδικών Σταθμών ο Δήμος Κερατσινίου - Δραπετσώνας ασκεί αποτελεσματική κοινωνική πολιτική;

Ναι Δεν γνωρίζω Όχι

15. Θεωρείτε ότι ο τρόπος διαχείρισης των Δημοτικών Παιδικών Σταθμών ανταποκρίνεται πραγματικές ανάγκες της εργαζόμενης οικογένειας;

Ναι Δεν γνωρίζω Όχι

16. Πιστεύετε στην επάρκεια των παιδικών σταθμών που λειτουργούν στο Δήμο Κερατσινίου- Δραπετσώνας;

Ναι Δεν γνωρίζω Όχι

17. Ποιο θεωρείτε ότι είναι το σημαντικότερο πρόβλημα των Δημοτικών Παιδικών Σταθμών στον Δήμο Κερατσινίου- Δραπετσώνας;

Η ηγεσία	☐
Οι περιορισμένοι διαθέσιμοι πόροι	☐
Η χαμηλή ποιότητα του ανθρώπινου δυναμικού	☐
Οι απαρχαιωμένες υποδομές	☐
Η έλλειψη ανθρώπινου δυναμικού	☐
Ο μεγάλος αριθμός μαθητών	☐

18. Έρχεστε αντιμέτωποι με την εργασιακή εξουθένωση;

Ναι	☐	Δεν γνωρίζω	☐	Όχι	☐

19. Συμφωνείτε με την αναγκαιότητα οργανωτικών αλλαγών στους Δημοτικούς Παιδικούς Σταθμούς του Δήμου Κερατσινίου-Δραπετσώνας;

Ναι	☐	Δεν γνωρίζω	☐	Όχι	☐

20. Αν ναι, ποια από τις ακόλουθες αλλαγές θεωρείται πιο σημαντική (ιεραρχήστε);

Αλλαγή ηγεσίας	☐
Οργανωτικές αλλαγές	☐
Αναζήτηση χρηματοδότησης που ξεφεύγει από τα έως τώρα πλαίσια	☐
Συγχωνεύσεις παιδικών σταθμών	☐
Μεταφορά προσωπικού από άλλες υπηρεσίες του Δήμου	☐
Παροχή κινήτρων προς το ανθρώπινο δυναμικό	☐
Συμπράξεις με τον ιδιωτικό τομέα	☐
Κάτι άλλο	☐

Ευχαριστώ για τη συμμετοχή σας στην έρευνα!

Παράρτημα 2 - Ερωτηματολόγιο 2 (Γονείς των οποίων τα παιδιά φοιτούν στους Δημοτικούς παιδικούς Σταθμούς)

Ερωτηματολόγιο

Το παρόν ερωτηματολόγιο απευθύνεται σε 50 γονείς, των οποίων τα παιδιά φοιτούν στους Δημοτικούς Παιδικούς Σταθμούς του Δήμου Κερατσινίου-Δραπετσώνας. Το ερωτηματολόγιο, έχει ως στόχο να αποτυπώσει την υφιστάμενη κατάσταση που επικρατεί στους Παιδικούς Σταθμούς του Δήμου Κερατσινίου-Δραπετσώνας, αναφορικά με θέματα που σχετίζονται με τις παρεχόμενες υπηρεσίες προς τα παιδιά τους. Επιπλέον, το ερωτηματολόγιο αποσκοπεί στο να αναδείξει τις ανάγκες που υπάρχουν για οργανωτικές και θεσμικές αλλαγές στον τρόπο λειτουργίας και διοίκησης των Δημοτικών Παιδικών Σταθμών, έτσι ώστε να υπάρξει η καλύτερη δυνατή εξυπηρέτηση γονέων και παιδιών, με το βέλτιστο κόστος.

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

Α.ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

17. Φύλο

Άνδρας

Γυναίκα

18. Ηλικία

Κάτω των 30

31-40

41-50

51-60

Άνω των 60

19. Επίπεδο Σπουδών

Κάτοχος Διδακτορικού τίτλου

Κάτοχος Μεταπτυχιακού Τίτλου

Απόφοιτος Α.Ε.Ι.

Απόφοιτος Τ.Ε.Ι.

Απόφοιτος Λυκείου

20. Εργάζεστε;

Ναι

Όχι

21. Αν ναι που;

Δημόσιος υπάλληλος

Ιδιωτικός υπάλληλος

Ελεύθερος επαγγελματίας

Άλλο

22. Έτη εργασίας

Έως 5

6 - 10

11-20

21-30

Άνω των 30

23. Σχέση εργασίας

Μόνιμος υπάλληλος

Υπάλληλος με σύμβαση ορισμένου χρόνου

Υπάλληλος με σύμβαση αορίστου χρόνου

Εποχιακά εργαζόμενος

Άλλο

B. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΠΑΙΔΙΚΩΝ ΣΤΑΘΜΩΝ

24. Πιστεύετε ότι η πολιτεία διαθέτει επαρκείς πόρους για την λειτουργία των Δημοτικών Παιδικών Σταθμών στον Δήμο Κερατσινίου-Δραπετσώνας;

Ναι

Δεν γνωρίζω

Όχι

25. Θεωρείτε ότι γίνεται σωστή διαχείριση των υφιστάμενων πόρων για την ορθή λειτουργία των παιδικών σταθμών;

Ναι

Δεν γνωρίζω

Όχι

26. Είστε ικανοποιημένοι με την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών προς τα παιδιά σας;

Ναι Δεν γνωρίζω Όχι

27. Θεωρείτε ότι το ανθρώπινο δυναμικό που απασχολείται στον παιδικό σταθμό όπου φοιτούν τα παιδιά σας είναι επαρκές για την κάλυψη των αναγκών τους;

Ναι Δεν γνωρίζω Όχι

28. Κάνετε χρήση των παρεχόμενων υπηρεσιών των παιδικών σταθμών μέσω του Προγράμματος ΕΣΠΑ;

Ναι Όχι

29. Πιστεύετε ότι χωρίς το ΕΣΠΑ δεν θα ήταν δυνατή η λειτουργία Δημοτικών Παιδικών Σταθμών στον Δήμο Κερατσινίου-Δραπετσώνας;

Ναι Δεν γνωρίζω Όχι

30. Ποιο θεωρείτε ότι είναι το σημαντικότερο πρόβλημα των Δημοτικών Παιδικών Σταθμών στον Δήμο Κερατσινίου;

Η διοίκηση τους

Οι περιορισμένοι διαθέσιμοι πόροι από την πολιτεία

Η χαμηλή ποιότητα του ανθρώπινου δυναμικού

Οι απαρχαιωμένες υποδομές

Η έλλειψη ανθρώπινου δυναμικού

Ο μεγάλος αριθμός μαθητών

Η πυκνότητα των δημοτικών παιδικών σταθμών

Δεν γνωρίζω

Κάτι άλλο

31. Είστε θετικοί με το ενδεχόμενο συγχωνεύσεων προκειμένου να βελτιωθεί η λειτουργία των Δημοτικών Παιδικών Σταθμών στον Δήμο Κερατσινίου;

Ναι Δεν γνωρίζω Όχι

32. Γνωρίζετε λειτουργικά προβλήματα που προκύπτουν από μια πιθανή συγχώνευση παιδικών σταθμών;

Ναι Δεν γνωρίζω Όχι

33. Θα βλέπετε θετικά την καταβολή ενός ποσού για την λειτουργία των Δημοτικών Παιδικών Σταθμών σε μηνιαία βάση για την βελτίωση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών προς τα παιδιά σας;

Ναι Δεν γνωρίζω Όχι

34. Θα βλέπετε με θετική οπτική την συνεργασία των Δήμων με τον ιδιωτικό τομέα για την άσκηση της κοινωνικής του πολιτικής;

Ναι Δεν γνωρίζω Όχι

**Ευχαριστώ για το χρόνο που διαθέσατε
και τη συμμετοχή σας στην έρευνα!**

Παράρτημα 3 - Ερωτηματολόγιο Συνεντεύξεων προς τους εργαζόμενους των Δημοτικών Παιδικών Σταθμών

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΩΝ

1. Με ποιόν τρόπο πιστεύετε ότι η λειτουργία των Παιδικών Σταθμών συμβάλει στην άσκηση Κοινωνικής Πολιτικής από τους ΟΤΑ;
2. Πιστεύετε ότι είναι επαρκής ο αριθμός των Παιδικών Σταθμών που λειτουργούν σήμερα στο Δήμο Κερατσινίου-Δραπετσώνας; Θεωρείτε ότι θα βοηθούσε η συνεργασία με άλλους φορείς, Ιδιωτική Πρωτοβουλία, ΚΟΙΝ. Σ.Επ., Μ.Κ.Ο;
3. Ο τρόπος διαχείρισης και οι παροχές των Παιδικών Σταθμών του Δήμου Κερατσινίου-Δραπετσώνας καλύπτουν τις ανάγκες της σύγχρονης-εργαζόμενης οικογένειας;
4. Αξιολογώντας την υφιστάμενη κατάσταση, ποια προβλήματα, θετικά στοιχεία, ευκαιρίες εντοπίζετε στη λειτουργία των Παιδικών Σταθμών του Δήμου Κερατσινίου-Δραπετσώνας;
5. Θεωρείτε την «Ευρωπαϊκή Ένωση» ως μια καλή πρακτική βελτίωσης στη λειτουργία των Παιδικών Σταθμών του Δήμου;
6. Συμφωνείτε με την αναγκαιότητα οργανωτικών αλλαγών στους Παιδικούς Σταθμούς του Δήμου Κερατσινίου-Δραπετσώνας; Και εάν «ναι», ποιες θεωρείτε ότι θα ήταν οι πιο ανατρεπτικές;